Štev. 124. V Ljubljani, v soboto dne 31. maja 1924. Posamezna številka stane 2 Din. Leto LII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec . . . . . Din 20
za pol leta . . . . . „ 120
za celo leto . . . . „ 240
za inozemstvo:
mesečno . . . . . Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji . . . . Din 40
v inozemstvu . . . . „ 60

SLOVENEC

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50. upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563. Zagreb 39.011. Praga in Dunaj 24.797.

Slovenskemu narodu!

Slovenski in hrvatski narod sta se s srbskim leta 1918. združila v novo državo v trdni veri, da najdeta tukaj po stoletnih težkih borbah v novi državni zvezi, zgrajeni na popolni enakopravnosti, vse pogoje za razvoj svoje narodne samobitnosti na vseh poljih svojega javnega življenja. Če smo se združili v eno državo, smo to storili v trdni zavesti, da bodo v tej državi tem varnejše zaščitene vse one dobrine, ki smo jih morali skozi dolga desetletja v ljutih političnih in gospodarskih bojih braniti proti svojim narodnim nasprotnikom, kateri so nas politično zasužnili, gospodarsko izkoriščali in hoteli pripraviti grob našemu narodnemu življenju. Že od začetka smo se zavedali, da more naš slovenski narod v veliki jugoslovanski državi živeti svoje lastno narodno življenje le tedaj, če uživa v okvirju države kar največjo državno-pravno samostojnost. To prepričanje je prišlo do vidnega izraza v ženevskem dogovoru meseca novembra 1918. leta in kasneje v dogovoru Narodnega veča z vlado nekdanje kraljevine Srbije. Temeljna misel teh dogovorov je bila, da mora nova država očuvati narodno individualnost kakor srbskega tako tudi slovenskega in hrvatskega naroda. In kaj smo doživeli? Slovesne pogodbe in dogovore so sramotno poteptali. Sedanji ministrski predsednik gospod Pašić je svojo velesrbsko zagrizenost javno dokumentiral na seji narodne skupščine z značilno izjavo, da že od vsega početka ni imel namena držati dano besedo in slovesen podpis.

Že v prvih letih svojega narodnega življenja v novi državi smo morali bridko občutiti, da hočejo — seveda s častnimi izjemami — nad nami gospodovati, nas izkoriščati in da imajo tudi prikrite namene, da nam vzamejo našo narodno individualnost. Ta težnja je dobila viden izraz v temeljnem državnem zakonu v takozvani vidovdanski ustavi, ki je v državo vpeljala kruti centralizem in ž njim nadoblast enega naroda nad dvema drugima. Vse avtonomne pravice, katere si je ljudstvo izbojevalo, so s tem kratkomalo uničene. Na sramoto je bila ta ustava sklenjena tudi z nekaterimi slovenskimi in hrvatskimi glasovi.

Ali je čudno, če Sovenci in Hrvati niso mogli in niso hoteli sprejeti jarma, ki so jim ga namenili? Pričakovali so narodno enakopravnost, prišli pa so pod varuštvo in hegemonijo absolutistične klike. Slovensko ljudsko stranko je od vsega početka vodila misel, da morejo samo široke avtonomije z zakonodajnimi parlamenti zavarovati politične, gospodarske in kulturne pravice Slovencev in Hrvatov. S tem programom je stopila SLS v volivni boj za ustavotvorno skupščino, ta program je z vso odločnostjo zagovarjala v parlamentarnih bojih za ustavo, ta njen program je sprejel slovenski narod v svoji celoti pri lanskih volitvah, ko je z velikansko volivno demonstracijo poveril SLS, da gre v tem znamenju v parlamentarno borbo in ne odneha v tem boju tako dolgo, dokler svojemu programu ne izvojuje popolne zmage.

Po enoletnem težkem in ostrem parlamentarnem boju stopa SLS zopet pred svoje volivce z mirno zavestjo, da je sprejeto nalogo v polni meri vršila. Takoj po lanskih volitvah so se združile stranke, ki imajo slične poglede na notranjo ureditev države, v federalistični blok. S tem so ustvarile veliko parlamentarno silo, ki bi lahko, kakor hitro bi se začela v celoti v parlamentu uveljavljati, ustvarila čisto novo parlamentarno situacijo. Parlamentarno zastopstvo SLS je stopilo za program slovenskega ljudstva takoj na parlamentarna tla in je na parlamentarnem bojišču s spretno in dosledno taktiko ustvarilo dve fronti, ki sta se morali ravno z ozirom na državno-pravni program SLS jasno opredeliti. Izjaviti sta se morali, ali hočeta še nadalje vzdrževati sedanje stanje hegemonije, izkoriščanja in korupcije ali pa hočeta pošten sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi. In tako se je z aktivno delavnostjo zastopstva SLS osnoval opozicijski blok, sestavljen iz Slovencev, Hrvatov in dela srbskih poslancev. Parlamentarna borba SLS in z njo zvezanih opozicionalnih strank je pripravila teren, da so tudi poslanci HRSS opustili večletno abstinenčno politiko, predložili svoja poslanska polnomočja in posegli aktivno v parlamentarno življenje. Ta parlamentarna skupina predstavlja sedaj veliko večino ljudstva, ima absolutno večino v narodni skupščini, hoče uvesti v državno upravo red in zakonitost, pobijati hoče na celi črti korupcijo. Predvsem so se pa stranke opozicionalnega bloka programatično zavezale, da bodo notranje politične razmere v državi uredile na osnovi odkritosrčnega in iskrenega sporazuma med slovenskim, hrvatskim in srbskim narodom, ter da ne priznajo nobene državne ureditve, ki ne zajamčuje prava o samoodločbi ljudstva. Tako se je v parlamentu na eni strani ustvarila večina, ki zagovarja politiko sporazuma, poštenosti in zakonitosti, na drugi strani imamo pa vlado parlamentarne manjšine gospoda Pašića, ki jo podpirata radikalna stranka in Pribičevićevi ljudje s slovenskimi demokrati vred. Te stranke zagovarjajo brezpogojno nadvlado političnega velesrbstva, so proti sporazumni ureditvi države in proti izpremembi sedanjega za Slovence in Hrvate in tudi za državo samo skrajno pogubonosnega stanja. Dasi so manjšina, se hočejo za vsako ceno obdržati na vladi. S terorjem in nasiljem vplivajo na ljudske mase in po izjavi gospoda Pašića, bodo uporabljali surovo silo, da se vzdrže na oblasti.

Naravno je, da je med blokom narodnega sporazuma in politične pravičnosti, ter med blokom korupcije in nasilja moralo priti na parlamentarnih tleh do najhujšega spopada. Vlada gospoda Pašića je bila dvakrat prisiljena odstopiti. V nobeni resnično parlamentarni državi se taka vlada ne bi mogla več povrniti na svoje mesto. V parlamentarno vladanih državah spoštujejo načelo večine, pri nas pa, ki smo tudi po besedilu ustave parlamentarna država, so demokratično načelo večinskega zastopstva najbrutalnejše poteptali. Eno najbolj žalostnih in morda tudi najbolj usodepolnih poglavij v zgodovini naše države bo ostalo poglavje, kako so reševali zadnji dve krizi. Kje na svetu bi se mogli tako drzno igrati z ljudskimi zastopniki, kakor so se pri nas igrali z verifikacijo hrvaških poslanskih mandatov? Kje na svetu bi se mogli ogabnejše igrati z ljudsko suvereniteto, ki jo predstavlja izvoljena večina poslancev, kakor so to storili pri nas zadnje dni? Najvišja je suverenost ljudstva in nihče nima pravice, ne da bi si nakopal največjo odgovornost pred zgodovino in narodom, da tepta to suverenost. Tudi to se je pri nas zgodilo! SLS in gotovo tudi še druge stranke opozicijskega bloka morajo vnaprej odklanjati vse dalekosežne posledice, ki bodo iz tega nasilja nujno sledile.

Če moramo način, kako sta se zadnji dve krizi reševali, najostrejše obsojati, kako naj šele ožigosamo nasilje, ki ga je izvršila vlada gospoda Pašića na seji narodne skupščine dne 27. maja t. l. Ta dan je stala proti Pašićevi vladi absolutna večina, ki jo je tvorila združena opozicija. Mesto da bi se gospod Pašić uklonil parlamentarnemu načelu in odšel z vlade, si je izposloval kraljevi ukaz in s kraljevim ukazom je zaprl večini narodne skupščine vrata do 20. oktobra. Pribijemo, da se je s tem činom izvršil atentat na suverenost ljudstva, ki po svoji večini v parlamentu, a ne po manjšini deli s kraljem vladarska prava in dolžnosti, da se je izvršil državni udar, ker se je proti izrecnemu besedilu sedanje ustave in proti parlamentarnim zakonom nasilno vpostavil režim skupščinske manjšine nad večino.

V imenu suverenega ljudstva zahtevamo, da se ta revolucionarni čin parlamentarne manjšine niti za trenotek dalje ne vzdržuje s silo, da se takoj uzurpatorska vlada ukine in da se zopet vpostavi ustavnost in parlamentarizem!

Zastonj je trud onih, ki menijo, da se bodo mogli z izigravanjem ustavnih določil parlamentarne večine in parlamentarizma samega dalj časa vzdržati na vladi in zadrževati nujni razvoj političnih dogodkov v državi. Število braniteljev sporazuma in sporazumne ureditve države raste. Vrste proticentralistov in protikorupcionistov se množe. V ustavotvorni skupščini so bili zastopniki SLS osamljeni, v trdnem boju proti vsem drugim parlamentarnim skupinam so morali sami vztrajno braniti avtonomistično misel in delati zanjo najživahnejšo propagando. Danes se morejo s ponosom ozirati na 4letno dobo uspešnih parlamentarnih borb za pravico slovenstva in hrvatstva in z zadoščenjem lahko konstatirajo, da je danes v narodni skupščini 160 poslancev — torej absolutna večina — ki obsoja vsako nasilstvo nad Slovenci in Hrvati in priznava pravico samoodločbe tudi Slovencem in Hrvatom. Ali ni naša avtonomistična misel, za katero je SLS založila vse svoje sile, v naglem pohodu dobila največji razmah? Kje je sila, ki bi se mogla trajno ustavljati večini ljudstva? In kdo bi se drznil prezirati parlamentarno večino? Naj se pouče iz zgodovine, kako je ljudstvo obračunalo z nasilneži in korupcionisti.

Velja vztrajati. Ljudstvo, ki vrže vse svoje organizirane sile v politične boje za velike narodne in socialne ideale, je še vsikdar zmagalo. Ne dvomimo niti za trenutek, da bo slovensko ljudstvo vztrajalo v svojem velikem boju enotno in neomajano. V široki zakonodajni avtonomiji je edina garancija boljše bodočnosti slovenskega naroda.

Belgrad, dne 29. maja 1924.

Dr. Korošec Anton

Bedjanič Andrej	**Klekl Josip**	**Prčić Mirko**	**Šifter Geza**
Bošnjak Anton	**Krajnc Davorin**	**Pušenjak Vlado**	**Škulj Karl**
Brodar Janez	**Kremžar Franc**	**Rajić Blažko**	**Vesenjak Ivan**
Falež Štefan	**Kugovnik Jurij**	**Stanovnik Ivan**	**Vrečko Jakob**
Gostinčar Jože	**Dr. Kulovec Franc**	**Strcin Ivan**	**Žebot Franc**
Dr. Hohnjec Jos.	**Nemanič Josip**	**Sušnik Anton**	

Slovenskemu, hrvatskemu in srbskemu narodu!

Na željo vlade, ki se je proglasila za neodgovorno, je kralj izdal ukaz o zaključenju sej narodne skupščine. Na čelu državne uprave je ostala sedaj vlada, proti kateri se je odločno izjavila večina ljudstva po svojih izvoljenih zakonitih zastopnikih. Ostala je, da z narodnim denarjem in narodno usodo razpolaga proti volji ljudstva in brez kontrole narodnega predstavništva — vlada, kateri sta korupcija in nasilje edini vir moči.

Da se ta slaba vlada obvaruje pred pravično obsodbo narodne skupščine, so se zavrgli vsi oziri. Narodna skupščina se je zaključila v trenutku, ko je imela pred seboj najvažnejše in najnujnejše posle. Pozabili so tudi na invalidski zakon in na pravico, ki jo dolgujemo invalidom; ob pomoč so toliki poplavljeni kraji, katerim je hotela narodna skupščina pomagati; zanemarjeni so kmetje, katerih zakonodaja zastonj čaka, da pride na dnevni red; v arhiv so romali zakonski predlogi, katerih nujnost je narodna skupščina soglasno priznala.

Pretežni del hrvatskih narodnih zastopnikov se že leta ne vdeležuje dela narodne skupščine, ker smatrajo, da jim ustava in zakoni te države ne dajejo zadostnega jamstva za pravice onih, katere zastopajo. Leta že se tem hrvatskim predstaviteljem očita njihova izvenparlamentarna borba ter se pozivajo, da pridejo v narodno skupščino ter da v njej kot ravnopravni državljani branijo svoja prava in se bore za svoje ideje. Že nad leto dni se dela, sporazumno z najvišjim faktorjem v državi na velikem narodnem poslu zbližanja in sprave vseh delov našega ljudstva, delajo se priprave, da se oživotvori politika iskrenega sodelovanja na državnih poslih vse doslej sprtih in nezadovoljnih bratov.

A ko vsi hrvatski poslanci končno pridejo v Belgrad, tedaj se vrata narodne skupščine zapro, da se v tem skupnem narodnem domu ne bi slišala njihova beseda. In s tem aktom ne soglaša do kraja niti manjšina, ki stoji za vlado. Obe vladni skupini izjavljata, da želita sodelovanje Hrvatov v državnih poslih, a takoj nato se sodelovanje odkloni s kraljevim ukazom! Prihod tako velikega števila hrvatskih poslancev mora značiti za vse nas, počenši od najvišjega nosilca državne oblasti, ne samo poziv v bratski objem vseh državljanov naše države, ne samo dokaz o najtoplejši želji, da vsi vzajemno sodelujemo na splošnem delu za dobrobit in blagostanje našega ljudstva, nego tudi uresničenje tistih idealov, ki so bili nam vsem od nekdaj najsvetejši. Ti ideali so mogli še-le s prihodom poslancev iz največje hrvatske stranke v narodno skupščino postati resnično dejstvo.

Ne smemo pozabiti niti tega, da je ena glavnih pravic ljudstva, da po svojih zastopnikih, narodnih poslancih kontrolira vlado in njene organe, a to se vrši v parlamentu potom vprašanj in interpelacij. Narodni zastopniki so v zadnjem skupščinskem zasedanju vložili veliko množino interpelacij, s katerimi se ugotavlja korupcija, nezakonitost in nasilja od strani vlade in njenih organov. Po čl. 82. ustave in čl. 71. poslovnega reda so ministri dolžni, da odgovore na vse te interpelacije tekom istega zasedanja, in to najkasneje v roku 2 mesecev. Vlada je, da narodnemu predstavništvu ne bi dajala računa o vseh svojih in svojih organov nezakonitostih, nasilju in korupciji — pobegnila izpred narodnega sodišča in s tem pogazila ustavo, ljudstvu pa odvzela eno njegovih glavnih pravic, pravico kontrole in sodbe.

Z zaključenjem narodne skupščine se je izvršil državni prevrat. Kralj ima pravico, da zaključi seje narodne skupščine, ko se je bil sklenil proračun in so ministri odgovorili na vse vložene interpelacije. Toda v pravni državi je pravica enega omejena po pravici drugega. Kraljeva pravica, da zaključi seje narodne skupščine, je omejena po pravici narodne skupščine, da kontrolira vlado in da je na čelu državne uprave vlada, ki vživa tudi njeno zaupanje. Če ustava pravi, da je ta država ustavna in parlamentarna monarhija, potem se morejo seje narodne skupščine zaključiti samo na predlog vlade, ki ima zaupanje parlamenta, to je po posrednem pristanku narodne skupščine same. Z zaključenjem sej narodne skupščine brez njenega pristanka in proti njeni jasno izraženi volji se je pogazil državni osnovni zakon, izvršil se je udarec na suverenost naroda v tej državi. V parlamentarni monarhiji, v kateri vlada skoraj pol leta upravlja državo brez večine in brez parlamenta, torej brez prave odgovornosti, so že s samim tem dejstvom odpravljene tiste določbe ustave, ki tvorijo temelj državne organizacije, ustavljen je parlamentarni režim in začne se režim osebne volje in absolutizma.

Kot predstavitelji večine narodne skupščine in večine ljudstva izjavljamo, da tega ne puščamo brez posledic. Zahtevamo, da se storjena pogreška popravi s tem, da se narodna skupščina takoj skliče na izredno zasedanje in tako vrne v vsa svoja prava. Ne moremo in nočemo sprejeti nobene druge rešitve in sklenili smo, da v nasprotnem slučaju temeljem pravic, ki nam jih daje ustava, pozovemo pred sodišče tiste, ki so za ta protiustavni akt prevzeli formalno odgovornost.

Narod te borbe ni hotel. Usiljuje se mu z državnim prevratom. Prepričani smo, da bo narod to borbo za svoje osnovne pravice in posebno tudi za svojo suvereniteto, ne žaleč žrtev, ki se bodo od njega zahtevale, sprejel in jo vodil do konca. In mi smo kot njegovi izvoljeni zastopniki dolžni, da v tem boju vztrajamo skupaj z njim vse do zmage.

Belgrad, dne 29. maja 1924.

V imenu opozicionalnega bloka:

Lj. M. Davidović Dr. Korošec Dr. Spaho

Živahen odmev proglasov med ljudstvom.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Dosedaj objavljeni proglasi parlamentarne večine oz. posamnih njenih strank so imeli nepričakovano velik vtis med ljudstvom. K voditeljem opozicije dnevno prihajajo deputacije in dobivajo pozdrave ter pisma iz vseh krajev, kjer so ljudje že zvedeli za proglas in so pravilno poučeni o državnem prevratu. Vlada namerava vsled tega izdati posebno obvestilo, v katerem bo skušala zagovarjati škandalozne in nezakonite dogodke zadnjih dni. O tej stvari bo razpravljal glavni odbor radikalne stranke, ki je nujno sklican za jutri zjutraj.

Velika eksplozija v Bukareštu.

Bukarešt, 30. maja. (Izv.) V okolici Bukarešta se je dogodila včeraj okoli 10. ure dopoldne strahovita eksplozija. V okolici Bukarešta leži predmestje Cotroceni, kjer se nahaja cela vrsta velikih vojaških zavodov. Tam so velike vojašnice, municijska skladišča in razni vojnotehnični zavodi. V skladiščih je bilo nakopičene ogromno municije. Vsa municija pa se je včeraj vžgala in je razneslo vse objekte, ki se nahajajo v bližini. Znatno poškodovan je tudi kraljevi dvorec. Vojaštvo je bilo takoj alarmirano in je hitelo na pomoč.

Bukarešta, 30. maja. (Izv.) Eksplozija v Cotroceniju je napravila mnogo škode tudi v Bukareštu. Šipe so vsled silnega zračnega pritiska skoro vse popokale. Ljudstva se je lotilo silno razburjenje. V mesto je eksplozija vrgla velikanske mase lesenih ogorkov, kosov opeke in kamenja. Zbegano prebivalstvo je bežalo na vse strani.

Bukarešta, 30. maja. (Izv.) Eksploziji municije je sledil silen požar, ki je ogrožal tudi glavno mesto. Požar pa je vojaštvo kmalu omejilo, da za Bukarešt ni nobene nevarnosti več.

Bukarešta, 30. maja. (Izv.) Po dosedanjih ugotovitvah je zletelo v zrak okoli 100 vagonov težke artilerijske municije. Vsled eksplozije so bile ubite 4 osebe.

Bukarešta, 30. maja. (Izv.) Vojno ministrstvo izjavlja, da je vzrok eksplozije isti, vsled katerega je eksplodiralo že nebroj municijskih skladišč tudi drugod.

Italijanski parlament.

Rim, 30. maja. (Izv.) V seji poslanske zbornice dne 28. t. m. je novo predsedstvo zavzelo svoja mesta. Novi predsednik Rocco je imel daljši programatičen govor, v katerem je med drugim naglašal, da je parlamentarni režim mogoče in potrebno rešiti, da je pa v to treba predvsem obnove duhov. Večina se mora zavedati, da ima z glasovanjem pravico odločati, ne pa preprečiti razpravo, v kolikor je potrebna.

Nato je predsednik naznanil, da se je večinski kvester Capanni odpovedal svojemu mestu v prid manjšini. Manjšina je glasovanje o sprejetju demisije odklonila ter je večina sama glasovala za sprejetje.

Grandi in tovariši so vložili predlog za preosnovo zborničnega pravilnika. Nato prosi za besedo socialist Modigliani, ki se pritožuje, da so se po klopeh opozicije namestili tudi člani večine, ki so sicer zavzeli prostore na desnici, kar da je proti vsem parlamentarnim običajem. Nastal je velikanski prepir med večino in manjšino, ki se je končal še-le s prihodom v vojni oslepelega Delcroinja.

Prepir zaradi prostorov se je ponovil tudi v seji prihodnjega dne. Fašisti so ostali na mestih, ki so jih bili zavzeli. Večina je sprejela Grandijev predlog o reformi pravilnika. Nato je bilo glasovanje o izvolitvi drugega kvestorja. Dobil je Guarienti (ljudska stranka) 204 glasove, 31 glasov je bilo razcepljenih, praznih glasovnic 103.

Poravnajte naročnino!

Radikali iščejo izhoda.

KOMBINACIJA RADIKALOV Z OŽJIM OPOZICIONALNIM BLOKOM BREZ NIK. PAŠIČA IN PRIBIČEVIČA. — BREZ UPANJA NA USPEH.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Ko se je videlo, kako ogromno nezadovoljstvo so vzbudili širom države poslednja rešitev krize in neparlamentarni dogodki, ki so isti sledili, so krogi, ki stoje blizu dvora, takoj pričeli izjavljati, da smatra krona to rešitev in to stanje kot začasno, ki mu mora takoj slediti kombinacija, ki bo čvrsta in ki bo zmožna vzdržati zakonitost in ustavnost. Dočim nekateri krogi ne dajejo posebne važnosti tem vestem, češ da so vržene v javnost samo v svrho ublaženje skrajnega ogorčenja ljudstva, so začeli radikali znova forsirati novo kombinacijo z Ljubo Jovanovićem. Ta kombinacija radikalov je poslednja poteza s Pribičevićem, kajti večina radikalov zahteva njegovo glavo. Da je ta kombinacija od radikalov resno mišljena, ni dvoma, kajti Ljuba Jovanović je pridno na delu in se neprestano posvetuje z raznimi prvaki iz radikalnega kluba. Danes je imel sestanek z Andro Stanićem in Mišo Trifunovićem. Izvemo, da so na teh konferencah pretresali možnost kombinacije radikalov z ožjim opozicionalnim blokom brez Pašića in Pribičevića ter korupcionistov. Kakšni so uspehi in kako daleč je v svojih pogajanjih prišel Lj. Jovanović, o teh podrobnostih se ne izve. Jasno je seveda, da mora biti položaj predvsem čist v radikalnem klubu, preden se bo Lj. Jovanović sploh upal stopiti v stik z opozicijo. Tako razpoloženje se je zadnje tri dni opazilo med radikali. Napadi iz radikalnih vrst na Pribičevića in posamezne ministre so vsak dan ostrejši. Vendar ima Jovanovićeva akcija malo upanja na uspeh pri radikalnih poslancih, ker jih hočejo izraziti korupcionisti še bolj privezati na sedanje stanje. Večina radikalnih poslancev bo sedaj namreč, ker poslanci ne dobivajo dijet, navezana na dispozicijski fond in na mastno plačane intervencije, katerih ugodna rešitev je odvisna od voditeljev bloka korupcije in nasilja in ti voditelji računajo vsled tega, da se bo krog pristašev korupcije v radikalnem klubu razširil. Jovanović je pa tudi preveč neodločen. Že v par dneh se utegne ta kombinacija pokazati kot nemogoča in bo Lj. Jovanović doživel neuspeh. Smatra se torej, da se bo krona že v prihodnjih dneh morala odločiti ali da še dalje vzdržuje sedanjo vlado manjšine ali pa da se odloči za povrnitev na parlamentarna in ustavna tla. Stališče parlamentarne večine je jasno in je najbolj razvidno iz dosedaj objavljenega proglasa opozicionalnega bloka in Jugoslovanskega kluba. Danes so objavili svoje proglase zemljoradniki in muslimani. Enodušno je konstatirano, da je sedanje stanje nezakonito in protiustavno.

Hud spor med radikali in samostoj. demokrati.

ŽERJAVOVA KANDIDATA ZA VELIKA ŽUPANA PROPADLA.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Koalicija med radikali in Pribičevičevci je pred definitivnim razkolom. Današnja seja vlade, ki je trajala od 5 do 9 zvečer, je menda ena poslednjih te koalicije. Na sejo so Pribičevičevi ministri in državni podtajniki prinesli kopice svojih ukazov o imenovanju novih uradnikov. Med temi je bil tudi ukaz o imenovanju velikih županov na Hrvatskem in v Sloveniji in številni drugi ukazi. Med ukazi je bilo tudi imenovanje dr. Baltiča za velikega župana v Ljubljani ja, znanega demokrata dr. Pirkmajerin imenovanje ptujskega okrajnega glavarja za velikega župana v Mariboru. Glede teh dveh se je še pred sejo hvalil državni podtajnik Wilder napram svojim prijateljem, da sta imenovana. Vsi ti ukazi so bili od strani radikalnih ministrov a limine odbiti. Na seji je vsled tega prišlo po pripovedovanju samih ministrov do skrajno burnih prizorov in prepirov. Posebno sta se razburjala Pribičević in Wilder, ki sta očitala radikalom nelojalnost in kršitev sporazuma, češ da jim je Pašić dal besedo, da je smatrati Hrvatsko in Slovenijo za njihovo domeno. Nato jim je Pašić odgovoril, da je ta sporazum veljal za prvo koalicijo, da pa sedaj ne velja več. Vsled te izjave, ki so se ji pridružili skoro vsi nazvoči radikalni ministri, je prišlo še do hujšega prepira. Posledica tega je bila, da so se ministri razšli brez vsakega sklepa. Pribičević je takoj nato sklical svoje pristaše na svoje stanovanje, kjer imajo sedaj posvetovanje.

AKCIJA DR. RAVNIHARJA V BELGRADU

Belgrad, 30. maja. (Izv.) V Belgradu se nahaja dr. Vladimir Ravnihar. Kakor poročajo tukajšnji listi, je on pri glavnem odboru radikalne stranke podvzel korake, da mora Reisner odstopiti svoj mandat, ker so demokrati navajali kot glavni vzrok, zakaj se niso držali sporazuma, dejstvo, da je Ravnihar nameraval vstopiti v radikalni klub. Z ozirom na združitev NNS z radikali in z ozirom na zveze demokratov z radikali pa ta razlog odpade.

DEMANTIRANA VEST O POSLANCU NASTOVIČU.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Danes so tukajšnji listi priobčili vesti, da je izstopil iz demokratskega kluba poslanec Nastović, Ta vest je neresnična in je prosta intriga režimovcev. Pač pa namerava iz Pribičevićevega kluba izstopiti poslanec Bošković.

PROTI KRIVICAM V MACEDONIJI.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Nekateri radikalni poslanci so Pašiću poslali pismene zahteve, da se takoj pomiloste politični krivci v Macedoniji in da se takoj zaslišijo številni ljudje, ki se nahajajo v preiskovalnem zaporu že več kot leto dni.

VABILO NA INTERPARLAMENTARNE KONFERENCE.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Naša vlada je dobila vabilo za udeležbo na interparlamentarno konferenco v Bruxelles v Belgiji, ki se bo vršila v juniju, in na interparlamentarno trgovsko konferenco, ki se bo vršila v septembru v Brnu. Predsednik vlade je danes o tem obvestil načelnike parlamentarnih skupin in obenem izjavil, da je sklenjeno, da bo naša parlamentarna komisija sestavljena iz 10 članov in sicer 5 članov vlade in 5 članov parlamentarne večine. Danes popoldne so dr. Korošec in drugi načelniki strank parlamentarne večine sklepali o tej izjavi in sklenili, da se vlada v imenovanje teh članov nima vmešavati, ampak bo o zadevi odločevala skupščina sama. Ako ne odloči skupščina, potem je stvar vlade, koga pošlje v komisijo, vendar to ne bo parlamentarna komisija, marveč vladna.

HERRIOTOVA POSVETOVANJA.

Pariz, 30. maja. (Izv.) Včeraj so nekateri listi poročali, da je bil na Herriota izvršen atentat. Te vesti so neresnične. Herriot se je včeraj cel dan posvetoval z raznimi zastopniki socialističnih strank.

FRANCOSKI SOCIALISTI NE GREDO V VLADO.

Pariz, 30. maja. (Izv.) Kongres francoskih socialistov je sklenil, da socialisti ne vstopijo v vlado.

PRIHRANKI V FRANCOSKEM DRŽAV. PRORAČUNU.

Pariz, 30. maja. (Izv.) Vlada je izdala odredbe, s katerimi bo prihranila v državni upravi okoli 450 milijonov frankov.

AMERIŠKI DAR FRANCIJI.

Pariz, 30. maja. (Izv.) Ameriški milijarder Rockefeller mlajši je Poincaréju naznanil, da daruje 1 milijon dolarjev za popravo katedrale v Reimsu in za popravo zgradb v Versaillesu in nasadov v Fontainbleau-u.

RUDARSKEGA ŠTRAJKA V ANGLIJI NE BO.

London, 30. maja. (Izv.) Konferenca rudarskih zastopnikov je sklenila, da sprejme predloge delodajalcev. S tem je nevarnost štranjka odstranjena.

RAZPRAVA O BREZPOSELNOSTI V ANGLIJI.

London, 30. maja. (Izv.) V nadaljevanju razprave o brezposelnosti v Angliji je rekel Mac Donald, da je prvi pogoj za odpravo brezposelnosti svobodna trgovina, proti kateri se najbolj bore konservativci. Vlada s svoje strani pa bo izvršila vsa obljubljena javna dela, kar bo tudi znatno pripomoglo, da brezposelnost izgine.

ŽENSKA VOLIVNA PRAVICA V ANGLIJI

London, 30. maja. (Izv.) Parlament bo v četrtek sklepal o zakonskem predlogu, naj se dovoli volivna pravica že 21 let starim ženam (doslej so imele volivno pravico le nad 30 let stare žene). Splošno sodijo, da bo predlog dobil večino.

FAŠISTOVSKA SINDIKALNA ORGANIZACIJA.

Rim, 30. maja. (Izv.) Z dovoljenjem Mussolinija so sklenili fašistovski zastopniki delavstva ustanoviti posebno sindikalno organizacijo in izdajati svoj poseben dnevnik.

AMERIKA IN RUSIJA.

Washington, 30. maja. (Izv.) Z ozirom na poskuse ruske vlade, da dobi v Ameriki večje posojilo, izjavlja ameriška vlada, da posojila za Rusijo ne more odobriti, dokler sovjetska vlada ne prizna opravičenih tirjatev ameriških državljanov, ki jih imajo do Rusije še izza predvojne dobe.

Iz zunanje politike.

* **Ali Nemčija sprejme zavezniški načrt ali ne?** To je zdaj glavno vprašanje mednarodne politike. Vse kaže, da bo Nemčija Dawesov načrt sprejela, čeprav pride na krmilo desničarsko orientirana vlada. Te dni je državni kancler, centrumaš dr. Marx, demisioniral, Po pogajanjih s predsednikom republike se je izkazalo, da nemški nacionalci kot najmočnejša stranka parlamenta nove vlade ne morejo sestaviti. Vsled tega je predsednik poveril sestavo vlade zopet dr. Marxu. Vzrok pa je ta, da nemški veleindustrijci, ki nemškonacionalno stranko držijo, niso želeli, da bi postal državni koncler bivši admiral Tirpitz, kateri je bil edini kandidat nemških nacionalcev za to mesto. Zavezniki so namreč prijateljsko namignili, da bi to imenovanje smatrali za sovražen čin proti sebi. Nemška industrija je od blagohotnosti zaveznikov popolnoma odvisna. Zato tudi pritiska, da državi zbor načrt zaveznikov neizpremenjeno sprejme, tembolj ker se v tem slučaju Nemčiji vrne Poruhrje, se vzpostavi njena teritorialna in gospodarska enotnost in se ji zagotovijo veliki krediti, ki povzdignejo njeno valuto. Vlado sestavi torej zopet dr. Marx, vprašanje je seveda, s kom. Ker bi nemški nacionalci morali tudi kot opozicija omogočiti sprejetje Dawesovega načrta, bi rajši šli v Marxovo vlado, se pa boje svojega skrajnega desnega krila, ki bi se od stranke ločilo, ako sprejme pogoj, katerega ji stavlja dr. Marx. Dosedaj se še ni našel kompromis. Kar se tiče državnega zbora samega, se je sestal 27. t. m., pa se je seja zaradi velikih kravalov, ki so jih uprizorili komunisti, morala prekiniti. Komunisti so namreč zahtevali, da se morajo izpustiti oni njihovi poslanci, ki so vsled raznih deliktov, ko še niso bili člani državnega zbora, zaprti. Na drugi seji 28. t. m. so se nemiri ponovili, vendar se je lahko izvolil predsednik in sicer po ožji volitvi nemški nacionalec Wallraf. Pri tej izvolitvi se je pokazalo, da je desnica v slučaju potrebe kompaktna, dočim je levica ločena. Za Wallrafa so namreč glasovali pri ožji volitvi: nemški nacionalci, Deutschvölkische (Ludendorfovci), nemška ljudska stranka, bavarska ljudska stranka in desno krilo centra. Socialisti, centrum in komunisti so imeli pri prvi volitvi vsak svojega kandidata, dočim je pri ožji volitvi levo krilo centra in del demokratov glasoval za socialista (227 : 151). Strankarske razmere so tedaj jako težavne. Dasi se bo zavezniški načrt po vsej priliki sprejel, bodo težave zelo velike, v notranjepolitičnem oziru pa zavlada reakcija, ki bo stavila zlasti centrum pred hudo preskušnjo. Monarhisti vsako nedeljo prirejajo kakšno patriotično slavnost, na drugi strani pa komunisti delajo z vsemi silami na tem, da se položaj še bolj zaplete in poostri.

* **Solidarnost zaveznikov** je v sedanjem trenotku popolna. Kakor hitro Herriot sestavi vlado v Franciji, se sestanejo vsi zavezniški premieri. Med Italijo in Belgijo se je glede Dawesovega načrta, oziroma njegove primenitve, že dosegel sporazum, istotako sta popolnoma solidarni Italija in Anglija, ki sta postali zadnji čas izvanredno veliki prijateljici. Čim pride v Franciji na krmilo Herriot, bo zavezniška fronta na celi črti enotna. Zavezniki bodo, kakor hitro se sestavi nova nemška vlada, zahtevali, da se le-ta jasno izjavi o svojem stališču glede zavezniškega reparacijskega načrta. Ako ga Nemčija vsaj v glavnem neizpremenjenega sprejme, se mednarodni politični položaj znatno razjasni in nastopi zlasti gospodarski preokret na bolje, ker bo začelo ameriško zlato teči v Evropo, kakor je izjavil nedavno Coolidge.

* *Italijansko-češki pakt podpisan.* Minolo sredo sta ministrski predsednik Mussolini in češkoslovaški zunanji minister Beneš v palači Chigi podpisala italijansko-češki pakt.

* **Francoska socialistična stranka** se zbere na kongres 1. junija. Najbrže se bo večina izjavilo proti vstopu v Herriotovo vlado. Pač pa jo bodo podpirali pod sledečimi pogoji: 1. Splošna amnestija. 2. Zopetno nastavljenje vsled štrajka odpuščenih železničarjev. 3. Uvedba davka na dohodnino in znižanje indirektnih davščin. 4. Znižanje vojaške službene dobe. 5. Vzpostavitev normalnih odnošajev z Nemčijo in Rusijo. 6. Sprejetje Dawesovega načrta brez izprememb in rezerv.

* **Nasprotstvo med Ameriko in Japonsko** se je zelo poostrilo, ker je Coolidge odobril sklep zbornice, da se Japonci ne smejo več vseljevati v Ameriko, že od 1. julija tega leta dalje. Japonski poslanik v Washingtonu Hanihara je pooblaščen, da svoje mesto zapusti. Nadaljnji razvoj tega konflikta je negotov. — Med Ameriko in Japonsko vlada odnekdaj veliko sporno vprašanje zaradi premoči v Tihem oceanu. Amerika si je osvojila Kubo, Portoriko, Filipine in havajske otoke ter si zasigurala vso cono ob panamskem prekopu, tako da Japonsko čezdalje bolj ogroža. Kljub temu so zadnja leta vladale med obema državama dosti prijateljske razmere. Glede izseljevanja pa sta Hanihara in Hughes bila sklenila tkzv. »džentlmensko pogodbo«, po kateri se imajo vseljevati v Ameriko »boljši« sloji iz Japonske; izključeni so le kuliji. Hanihara je ob debati o tej zadevi v ameriški zbornici po neprevidnosti v nekem pismu na Hughsa rabil izraz »težke posledice«, ako bi zbornica »džentlmenske pogodbe« ne odobrila. Posledica je bila, da sta senat in reprezentančna zbornica zdaj prepovedala vsako vseljevanje sploh. Da Coolidge tega sklepa ni sistiral, kakor se je splošno pričakovalo, se razlaga iz tega, ker se boji za svoj predsedniški stolec, kajti države Oregon, Washington in Kalifornia, ki se vseljevanju Japoncev najbolj upirajo, bi Coolidga ob bližajoči se volitvi definitivnega predsednika gotovo vrgle, ako ugodi Japonski.

* **Zunanjepolitični položaj Italije** se čedalje bolj ojačuje. Ob priliki poseta italijanskega kralja v Londonu piše »Westminster Gazette«, da so se koncesije Anglije v Jubalendu dobro izplačale. To se pravi, da bo Italija podpirala angleško politiko, kar ji bo v veliko korist tako glede utrditve njenega prestiža in njenih interesov v Sredozemskem morju, na Balkanu ter v Aziji kakor glede njenega položaja v srednji Evropi.

* **Mala antanta** bi se bila imela zbrati na posvetovanje že junija meseca v Pragi. Zdaj se pa poroča, da ta stvar še nikakor ni gotova. Mednarodni položaj je premalo razjasnjen, da bi se mogla konferenca z uspehom sklicati že zdaj. Mala antanta se ne more prenagliti, preden velesile niso zavzele definitivnega stališča napram raznim vprašanjem, ki bistveno zadevajo malo antanto. To so: 1. reparavije, 2. priznanje sovjetske unije in 3. besarabski problem. Mogoče je, da se konferenca odloži do jeseni, na vsak način pa se ne vrši pred julijem mesecem.

* **Pogajanja med Anglijo in Rusijo** so po zadnjih poročilih iz Londona znatno napredovala. Glede vseh točk se je pokazala možnost povoljne kompromisne rešitve. Anglija se odpove zahtevi po t a k o j š n j e m odplačevanju dolgov od strani Rusije. Glede odškodnine privatnikom so se imenovale že maksimalne vsote. Angleška delegacija je izjavila, da ji je na tem, da se pogodba sklene, ruska pa je istotako pokazala dobro voljo, da pride do sporazuma. Angleški listi izjavljajo, da ni nobenega dvoma, da se doseže povoljen rezultat.

Politične vesti.

\+ **Naši shodi.** Na Vnebohod je imela Delavska zveza dobro obiskan in prav lepo uspel shod v T r b o v l j a h, na katerem je poročal tajnik SLS Gabrovšek, in Z a l o g u pri Ljubljani, na katerem je poročal urednik Smodej. Na tem shodu sta govorila še predsednik tamošnje delavske organizacije Štefan Rupnik in tov. Kukovica. Delavstvo je burno odobravalo izvajanja govornikov in bo trdno držalo fronto slovenskega naroda, ki jo predstavlja SLS. Na I g u se je vršil izborno uspel shod SLS, na katerem je poročal dr. Janko Brejc.

\+ **Zagovorniki absolutizma.** »Jutru« ni všeč, da »Jugoslovanski klub« ob protiparlamentarni rešitvi sedanje krize povdarja suvereniteto ljudstva, ki se izraža v parlamentu. Tudi mu ni prav, ker je »Slovenec« zapisal, da je parlament vrhovni zakonodajni faktor, **nad** katerim ni nobenega drugega. Zato se ta »demokratski« (!!!) list napihuje v pozi do smrti zvestega čuvarja krone in grozi, da bo če treba z dragoceno krvjo slovenskih demokratov branil prerogative krone. — Stara resnica, ki so jo izkusili že mnogi vladarji tega sveta, je, da so tisti, ki so se, kadar je njim ugajalo, najbolj širokoustili s svojo neomajno zvestobo prestolu, ta prestol strahopetno najprej izdali, če je pretila dejanska nevarnost ali pa sami strmoglavili kralje, če jim niso bili po volji. »Und der König absolut, solang' er unsern Willen tut.« Kar se ustave same tiče, je sicer grozno skrpucalo, zmašeno skupaj kakor mišje gnezdo, toda o enem oziru je jasna: da je v naši parlamentarni državi **ena** sama suvereniteta, katero ljudstvo po svojem zastopstvu **deli** s kraljem. **Dve** suvereniteti **po zdravi pameti** ne moreta biti, kajti v tem slučaju bi morala ena, ako bi ne obstojal med njima sporazum, biti drugi **nadrejena.** O tem pa v ustavi ni nikjer govora; narobe so določbe, kakor n. pr. § 53. — kjer se kralju n. pr. **prepoveduje** biti poglavar druge države brez privoljenja skupščine — po katerih se **kralj** podreja suvereniteti skupščine. Prosimo: po **vidovdanski** ustavi, ki so jo skrpucali radikali in demokrati! Torej je suvereniteta samo ena ali pa je cela ustava kompleks absolutno protislovnih načel, čisto bedasto zmašilo brez logike in smisla. Sicer pa ta ustava v § 126. suvereniteto kralja in skupščine vzporeja, ko pravi: »kralj **in** skupščina«, v § 125. pa »skupščina **s** kraljem« (smeta namreč izpremeniti ustavo). Člen 46. določa izrecno: »Zakonodajno oblast izvršujeta kralj in narodna skupščina **skupno.**« Torej imamo **eno** samo suvereniteto, ki jo ljudstvo, oziroma parlament **deli** s kraljem, k a r j e n a j b o l j s m i s e l n o, ali pa dve sebi popolnoma enakovredni suvereniteti, ki nista druga drugi ne nadrejeni, ne podrejeni, kar je že bolj komplicirano (jako milo rečeno), ker ni določeno, kdo odloča, ako sporazuma **ni. Na vsak način pa v ustavi nikjer ni suvereniteta naroda kakšni drugi podrejena** — narobe, se v § 53., kakor smo **že** omenili, kraljeva suvereniteta izrecno podreja narodni skupščini. Pa tudi § 56. (o določitvi prestolonasledstva), § 79. (o pogodbah s tujimi državami) in drugi to suvereniteto popolnoma podrejajo ljudskemu zastopstvu. Po § 51. kralj niti kot vrhovni poveljnik vojske ni absolutni suveren. — Kar se pa tiče našega članka, ki se »Jutro« vanj zaletava, **o kraljevi suvereniteti ali sosuvereniteti** sploh niti besedice nismo govorili. Te suverenitete ali sosuverenitete kralju nihče ne krati. Mi smo le povdarjali, da je po naši stvarno tudi v ustavi utemeljeni teoriji nositelj suverenitete v državi ljudstvo, katero jo deli s kraljem, ki je »po milosti božji in narodni volji (prva stran ustave!), **da pa nikakor ni suverena manjšina parlamenta, katero predstavlja Pašićeva vlada!** To je absolutizem! Sicer pa naj gospodje ustavni pravniki pri »Jutru« preberejo § 54. ustave, ki določa, da kralj za noben čin svoje suverenitete ali sosuverenitete — kar že je — **ni odgovoren.** Odgovorna je za vse **vlada.** Vsaka kritika kakšnega vladarjevega čina je torej po naši ustavi **eo ipso naperjena proti vladi in ne proti kroni,** zakaj, za kar kdo ni odgovoren, zato se tudi ne more kritikovati. Za to, da se je parlament zaključil, je odgovorna vlada. Ta vlada pa zastopa parlamentovo **manjšino.** Torej si je manjšina prisvojila odgovornost za čin, za katerega po ustavi ni upravičena, ker je to čin suverenitete ali sosuverenitete, **ki je po ustavi parlamentarna manjšina nima in imeti ne more, ampak ga more izvršiti samo parlamentarna večina, oziroma njena vlada in kralj.** Torej je popolnoma jasno, da je režim kršil ustavo, parlamentarizem in suvereniteto parlamenta, ki jo v parlamentu predstavlja edino le ljudstvo; drugi suvereni faktor pa je bil od Pašića **grdo izigran!** Ta mož ni storil s tem nič drugega nego to, kar je odnekdaj vajen in kar Srbi imenujejo: komu podvaliti, to je, koga grdo prevarati! — In še ena opomba: »Jutro« pravi, da celo konstituanta, ki ima sklepati o izpremembi ustave, v svoji suvereniteti ni neomejena. **To ni res in si je »Jutro« to enostavno izmislilo.** Tako misli tudi »Jutro« po zgledu svojega mojstra Pašića publiko enostavno prevarati. Pa tudi to naj »Jutro« ve, da razen Boga in idej-prototipov, po katerih je vesoljstvo ustvarjeno, ni nič, prav nič na svetu večnega, najmanj še kakšna ustava ali državna oblika ter da ima ljudstvo pravico jo izpremeniti, kadarkoli jo hoče in kolikorkrat jo hoče. To bi morali **demokrati** vedeti, to je vendar **prva dogma** vsakega demokratizma.

Dopisi.

Ribno pri Bledu. V nedeljo 25. maja smo dobili iz livarne ing. Bühla v Mariboru tri bronaste zvonove, ki zelo lepo in ubrano pojo. Posvetil jih je ob asistenci drugih duhovnikov g. dr. Andrej Snoj, profesor na univerzi v Ljubljani.

Šoštanj—Polzela. 40 učiteljiščnikov iz Maribora priredi ob priliki izleta v Savinsko dolino dve glasbeni akademiji in sicer: V soboto, dne 31. maja ob 8 zvečer v Šoštanju v dvorani hotela Union. V nedeljo, dne 1. junija ob 3 popoldne pa na Polzeli v dvorani g. Cimpermana. Savinčane opozarjamo na redki glasbeni prireditvi. Sodeluje popolen šolski orkester, godalni kvartet, dalje so na sporedu: zbori, dueti in soli. Posetniki akademije na Polzeli imajo zvečer ugodne zveze z vlaki na obe strani.

† Ivan Jeras, abs. phil.

umrl dne 22. maja 1924.

Dobro so mi še v spominu oni dnevi, katere sva skupaj z Ivanom preživela v njegovi sobici v prijaznem Šmartnem. Še so mi sveži načrti, katere je snoval v svojem mladeniškem idealizmu, načrti tako lepi, tako visokoleteči, a žal nerealizirani, — preprečila jih je prezgodnja smrt.

Že kot gimnazijalec na pragu nižje in višje gimnazije je bil Ivan mlad sicer po letih, a zrel v svojem mišljenju, v svojih nazorih in načrtih. Takoj, ko je prestopil prag nižje gimnazije, je moral zapustiti knjigo in zagrabiti za orožje, zapustiti zdravo šentviško polje in odriniti na bojno polje. Prestal je sicer bojni vihar, vrnil se sicer iz krvavega meteža, toda s kaljo bolezni v svojem srcu, katera ga je mučila ta dolga leta. In zopet sva se razgovarjala po njegovi vrnitvi v njegovi prijazni sobici, zopet je bil ves navdušen, poln ognja, da se je vendar vrnil med svoje tovariše — dijake, da jim da izpodbude in smernic za novo delo. Čudil sem se pri teh najinih razgovorih njegovi podjetnosti in navdušenju, da organizira dijaštvo svoje okolice v počitnicah in da vsakemu dijaku — inteligentu vsadi globoko v srce trdno prepričanje, da je dolžan delati za narod, ker le njemu se mora vsak zahvaliti za to, kar je. Njegovi prelepi načrti in koristni predlogi za reorganizacijo počitniških organizacij: podružnic SDZ razvidijo se iz njegovih dopisov v arhivu Kamniške podružnice SDZ.

In njegovo življenje in delovanje med domačim ljudstvom? Vsak, kdor je poznal Ivanovo plemenito srce, ga je spoštoval. Pa kako tudi ne bi ljudstvo vzljubilo onega, ki mu je vračal ljubezen, ki si je prizadeval, da deluje in žrtvuje za njega, da mu da pred vsem srčne in umske naobrazbe. Kako globoko v srcu je nosil idejo prosvetnega društva, idejo prosvetnega doma, kateri naj postane skupno ognjišče vseh. Hotel mu je dati prave izobrazbe, srčne kulture in z okolnim dijaštvom dal je v to svrho iniciativo s par predstavami med počitnicami. Uvidel je tudi Ivan potrebo današnjega časa: izobraziti vse — tudi slehernega kmeta in delavca. Dati prilike, da dobi fant in dekle v roko pošteno knjigo, poučno in zabavno, katera naj mu kratkočasi dolge zimske večere in nedeljske popoldneve. In ni nehal prej, dokler ni ustanovil k malo prej ustanovljenemu prosvetnemu društvu še knjižnice.

Ivan kot višjegimnazijalec, kot akademik? Višjo gimnazijo je položil v kratkih vojnih rokih, samo osmi razred in maturo je dovršil kot redni dijak in to z odliko. Po dovršenih srednješolskih študijah se je lotil filozofije: zgodovine in geografije, poslušal dva semestra v Ljubljani, a nadaljeval je študij v Belgradu. Ali belgrajske razmere so usodno vplivale na njegovo takrat že rahlo zdravje, vidno je slabil, dokler ni bil prisiljen, da zapusti Jugoslov. akad. društvo sv. Cirila i Metodija, katerega član je Ivan postal takoj, ko je prišel v Belgrad. Bil je to za njega težak udarec: ločiti se od predavanj, od stroke, kateri je posvetil svojo življenjsko nalogo. Ločil se je sicer od univerze, a ni se ločil od knjige, ki mu je bila zvesta spremljevalka celo na bolniški postelji. In črez leto dni se prijavi za izpit — moral sem občudovati njegovo vztrajnost in marljivost, ko sem poslušal njegove odgovore pred izpraševalno komisijo. Da bi imela njegova jeklena volja primerno telesno fizično moč! Ali ona je pešala, ginila in v sredi njegovega dela, v sredi snujočih načrtov je moral pustiti svoje delo in oditi na Golnik, odkoder se ni več vrnil.

Ivan, Tvoja blaga duša je odšla v večnost po zasluženo plačilo, a nas si pustil same; toda Tvoje akademsko društvo v Belgradu, Tvoje dijaštvo med počitnicami, a zlasti Tvoje slovensko ljudstvo bo le težko prebolelo to izgubo. — R. L. P.

Dnevne novice.

— *Odkritje Malgajevega spomenika.* Na Vnebohod je bil z veliko slovesnostjo odkrit spomenik padlemu borcu za osvobojenje slovenskega Korotana Francetu Malgaju pri Guštanju na lice mesta, kjer je Malgaj izdihnil svojo junaško dušo. Neštevilna množica domačinov in iz drugih krajev slovenske domovine se je lepega slavja udeležila. Na kolodvoru je pozdravil došle goste predsednik pripravljalnega odbora dekan dr. Cukala. Ob 10 dopoldne je imel v Guštanju sv. mašo dr. Medved iz Maribora, ki se je v slovenskem govoru spominjal delovanja junaškega slovenskega borca Malgaja. Po sv. maši se je razvil sprevod k spomeniku. Sprevoda so se udeležili poleg neštete množice številna društva, vojaštvo, zastopniki uradov, orožništvo in vojaška godba, mariborska godba »Drava« in pevska društva. Slovesnost je otvoril predsednik pripravljalnega odbora dekan dr. Cukala, ki se je v vznešenih besedah spominjal zmagovitega pohoda naše vojske na Koroškem in junaške smrti Franceta Malgaja, ki je tri tedne prej, 6. maja, prelil kri za slovensko domovino. Ko je padla zavesa, je godba zasvirala državno himno, na spomenik pa se je vsulo cvetje, nakar je izročil dr. Cukala spomenik v varstvo in skrb tolstovrški občini. General Maister je v svojem govoru orisal delovanje junaka Malgaja. Govorila je še cela vrsta govornikov, v imenu SLS, narodnih obrambnih društev, Orlovske zveze, Sokolstva itd. Ob 2 je bila lepa slavnost zaključena, nakar se je vršila v Guštanju ljudska veselica.

— *Smrtna kosa.* V četrtek, dne 29. maja je v Kranju umrl v starosti 67 let lastnik valjčnega mlina g. Vinko M a j d i č. Pokojni je zavzemal odlično mesto v slovenski industriji in je bil tudi predsednik Zveze industrijcev. — V Podutiku pri Ljubljani je 29. t. m. umrl znani gostilničar in posestnik g. Albert V o d n i k. Ljubljančani so se tudi oglašali v njegovi prijazni gostilni. Pogreb bo danes dopoldne ob 9. na pokopališče v Št. Vidu. — Umrl je v Šibeniku tamkajšnji kapitularni vikar msgr. Grgur G o j a n o v i č, v starosti 72 let. Pokojnik je bil vsestransko izobražen mož, odločen zagovornik glagolice; opravljal je vzorno in požrtvovalno razna cerkvena dostojanstva in vžival splošno spoštovanje. Pogreb se je vršil 25. t. m. ob vdeležbi vseh oblasti in korporacij ter mnogobrojnega občinstva. Naj v miru počivajo!

— **Smrt zaslužnega bosenskega frančiškana.** V sarajevski državni bolnišnici je umrl dr. fra Karlo I k i ć, dolgoletni profesor in ravnatelj gimnazije v Visokem, zadnji čas gvardijan samostana v Sutjeski. Pokojnik je bil znan kot vzoren redovnik in kremenit značaj. R. I. P.!

— **Znižana vožnja za izlete.** Prometno ministrstvo je dovolilo polovične vozne cene na železnicah članom tujskih in planinskih društev ter dijakom, ako potujejo v skupinah najmanj 5 oseb, po Jugoslaviji z namenom, da spoznajo njene pokrajine.

— *Iz poštne prometne službe.* Vsled izpremembe voznega reda na železnicah s 1. junijem 1924, se izpremene tudi poštni spoji, in sicer: Poštna vožnja S t i č n a — Ž u ž e m b e r k bo odhajala iz Stične ob 7.40 in prihajala v Žužembrek ob 9.50; iz Žužembreka se bo vračala ob 15.30 in prihajala v Stično ob

18.40. — **Poštna vožnja Toplice—Straža** bo odhajala iz Toplic ob 8.25; vračala pa se bo iz Straže ob 9.15 ter prihajala v Toplice ob 10. — Poštna vožnja Vinica—Črnomelj mora odhajati iz Vinice ob 6.30 in prihajati v Črnomelj ob 8.55; vračati pa se mora iz Črnomlja ob 12 in prihajati v Vinico ob 14.25. — Poštna vožnja Stari trg—Črnomelj mora odhajati iz Starega trga ob 6 in prihajati v Črnomelj ob 9, iz Črnomlja mora odhajati ob 12 in prihajati v Stari trg ob 15.30. — Poštna vožnja Ribnica—Dolenja vas mora odhajati iz Ribnice ob 9.30 in se vračati v Ribnico ob 11.40. — Poštna vožnja Sodražica—Ribnica pa mora odhajati iz Sodražice ob 6.30 in prihajati v Ribnico ob 7.40, odhajati pa mora iz Ribnice ob 9.30 in prihajati v Sodražico ob 10.40. — Poštna vožnja Loški potok mora odhajati iz Sodražice ob 12. — Avtomobil Novo mesto—Brežice bo odhajal iz Novega mesta ob 12.15 po prihodu vlakov 1013 (prihod iz Ljubljane ob 12.05) in 1016 (prihod iz Karlovca ob 12.10) in mora prihajati v Brežice ob 15, da dobi zvezo k vlaku 619, ki bo odhajal ob 15.23 iz Brežic proti Zagrebu. — Poštna vožnja Rajhenburg—Koprivnica bo odhajala iz Rajhenburga ob 9.30 in prihajala v Koprivnico ob 11; vožnja Kozje—Koprivnica pa ob 10.40, iz Koprivnice se bo vračala ob 12 in prihajala v Kozje ob 13.40. — Pošti Brežice in Krško bosta vzdrževali vožnje na postajo k vlaku 611 (ob 5.30 oziroma 5.50) k ambulanci M. Z. 29 in Z. M. 29. — Na progah Rečica na Paki—Gorenji grad in Mozirje—Solčava se prične s 1. junijem t. l. avtomobilna vožnja. Avto bo odhajal iz Gornjega grada ob 3.30 in prihajal v Rečico ob 5.15. Iz Rečice se bo vračal ob 9 in prihajal v Mozirje ob 9.25. Iz Mozirja bo odhajal ob 15.35 na Rečico, kamor bo prihajal ob 16. Iz Rečice bo odhajal ob 16.30 in prihajal v Gornji grad ob 18.15. — Avto Mozirje—Solčava bo odhajal iz Mozirja ob 9.40 in prihajal v Solčavo ob 12.20. Iz Solčave bo odhajal ob 12.40 in prihajal v Mozirje ob 15.20.

— **Spominska knjiga KSK jednote v Ameriki.** Povodom 30 letnice svojega obstoja izda kranjska slovenska katoliška jednota v Clevelandu Spominsko knjigo, ki bo obsegala zgodovino Jednote in njenih društev, statistiko in slike delegatov, Knjigo uredi uredništvo »Glasila KSKJ«.

— **Za izseljence-povratnike.** Izseljeniški komisarijat v Zagrebu poroča: Od 1. junija t. l. dalje se izseljencem, ki se iz prekomorskih krajev vračajo v domovino, ne bodo več odvzemali potni listi, ker bodo mogli plačati povratniško osebno pristojbino takoj ob prihodu v našo državo, in sicer pri železniških izseljeniških nadzornikih na Jesenicah, v Mariboru in na Rakeku, pri pristaniških izseljeniških nadzornikih v Gružu, Splitu in na Sušaku in končno pri izseljeniškem nadzorniku v Zagrebu. S to uredbo bo izseljencem, ki le neradi dajo iz rok svoj potni list, zelo ustreženo.

— **Nova pošta.** Ministrstvo za pošto in brzojav je izdalo odlok, glasom katerega se v Križih na Gorenjskem otvori nova pošta in brzojav.

— **Nadzorovanje državnih bolnišnic.** Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da morajo okrožni fiziki redno kontrolirati delo v državnih bolnišnicah, in sicer v okrajnih bolnišnicah vsak šesti dan, v okrožnih pa vsak dan.

— **Nova železniška proga.** Ozkotirna železnica Paračin—Stolac je gotova ter se otvori prve dni junija.

— **Zidarsko-kamnoseške šole** otvori ministrstvo za trgovino še tekom letošnjega leta v Velesu, Nišu, Knjaževcu in v Primorju.

— **Nova organizacija za vzgojo šolske mladine.** Dne 28. maja se je na povabilo Rdečega križa v Belgradu sešla konferenca, ki naj pripravi potrebno za novo organizacijo v svrho boljše nravne in fizične vzgoje mladine. Na konferenco so bili povabljeni zastopniki Sokolskega saveza, Trezvene mladeži, Izvidnikov, Ferialnega saveza, Krščanske zajednice mladih ljudi, Učiteljsko udruženje, Profesorsko društvo in ministrstvo prosvete. — Mladina je postala res prav poizkusni zajec za vse mogoče ideologije in organizacije. Dejansko pa je potrebno samo eno: več krščanskega duha v družine, šolo in javnost; brez tega še deset novih organizacij mladine ne bo rešilo.

— **Priprave za stoletnico Gjure Daničića.** Meseca aprila prihodnjega leta poteče sto let, odkar se je rodil Gjure Daničić. Za to priliko pripravljajo jugoslovanske univerze in druge kulturne ustanove velike prireditve. Daničićeva dela izidejo v več založništvih.

— **Čebelarski kongres.** Od 8. do 14. avgusta se vrši v Belgradu jugoslovanski čebelarski kongres.

— **Ljudskoprosvetni dan.** Dne 28. junija se praznuje po celi državi ljudskoprosvetni dan. Program je izdelal odsek za ljudsko prosveto na prosvetnem ministrstvu.

— **Šolska kopališča.** Ministrstvo za narodno zdravje namerava s prihodnjim šolskim letom po večjih mestih urediti moderna šolska kopališča, v katerih se bo smela kopati samo šolska mladina in sicer brezplačno. — To je sicer prav lep načrt, samo če bo tega deležna tudi — Slovenija.

— **Matica Srpska.** Te dni se je vršila v Novem Sadu volitev poslevodečega predsednika »Matice Srpske«. Radikalna mladina bi bila rada spravila na to mesto svojega kandidata Mita Klicina ter se je v to svrho v velikem številu prijavljala kot novi člani Matice. Izredni občni zbor pa teh prijav ni sprejel na znanje ter je izvolil za poslevodečega predsednika zdravnika dr. Miladina Sviujakova-Velickovića.

— **Angleško brodovje v Splitu.** Kakor poročajo splitski listi, je za 3. julija napovedan prihod angleškega brodovja v Split. Brodovje bo štelo štiri dreadnoughte ter večje število manjših ladij s skupno posadko približno pet tisoč mož. Brodovje ostane v splitski luki tri dni. Splitska mestna občina priredi angleškim gostom na čast razne svečanosti.

— **Dražba lova.** Dne 31. maja ob 1 popoldne se vrši v Dolenji vasi pri Ribnici dražba tamkajšnjega lova.

— *Razglas.* Javno se daje na znanje, da bo dne 9. junija (t. j. na binkoštni pondeljek) ob 2 popoldne prodal na javni dražbi gospod Gregorčič hišo z vrtom, 2 gozda in 1 stelnik v Črnomlju štev. 106. Kupci se najuljudneje vabijo na lice mesta.

— **Kolera v Bački.** Glasom uradnih obvestil se je po naših krajih na romunski meji pojavila azijatska kolera. V vasi Oravici je obolelo trideset oseb, ki se vse bore s smrtjo.

— **Carlier.** Belgrajsko apelacijsko sodišče je potrdilo razsodbo, s katero je bil francoski stotnik Carlier obsojen na 20 let ječe. Carlierjev zastopnik dr. Topalović je vložil nov rekurz.

— **Izseljevanje muslimanov.** Kakor poročajo sarajevski listi, se pripravljajo vsi neoženjeni mohamedanci, da se izselijo v Turčijo. V to svrho zahtevajo svoje deleže iz družinskega premoženja, kar je spričo sedanjega velikega pomanjkanja denarja v mnogih slučajih zelo težko izvršljivo.

— **Židovsko kulturno slavje v Sarajevu.** Te dni je židovsko kulturno društvo »La Benevolencia« v Sarajevu obhajalo 30 letnico svojega dela. Ob tej priliki so se zbrali v Sarajevu zastopniki vsega židovstva v naši državi, tako da je prireditev nosila obeležje splošnega kulturnega židovskega slavja. Na slavnostni seji »Benevolencie« je govoril tudi sarajevski katoliški mestni župnik dr. Alaupović. — Med židi v Jugoslaviji vživajo »španski židje« — Sepnardim — največ ugleda. Prišli so na Balkan po letu 1492., ko so jih izgnali iz Španije. Španski jezik so ohranili do današnjega dne.

— **Bivši rudniški mizarski in tesarski mojster** išče primerno službo kot vodja lesne industrije, mizarske ali tesarske obrti. Je absolvent državne obrtne šole v Gradcu ter je več let poučeval na obrtno-nadaljevalni šoli. Bil je že vodja obrata s polnojarmenikom. Pripravljen je vložiti kavcijo. Ponudbe na Jugoslovensko matico v Ljubljani.

— *Tatinski potnik.* K posestnici Antoniji Gorjanc na Primskovem pri Kranju je prišel neki potnik, ki je nabiral naročila za povečanje slik. Bil je mož precej vsiljiv in ji je pri tej prili ukradel zlato verižico in uhane in nekaj perila. Potnik je imel levo roko umetno in je pravil, da je doma od Krškega.

KUPALIŠČE Pistany ČEHOSLOVAŠKA

70° C blatne kopelji v Slovaški.

Posebnost: Bolniki se kopljejo neposredno pri izviru in vdihavajo istočasno radij-emanacijo, ki jo izhlapevajo vrelci. To je razlog, da se z izredno lepim uspehom zdravijo TRGANJE, REVMA, ISHIAS i. sl. bolezni. Stanovanje in popolna prvovrstna oskrba počenši od Kč 40·—. Na češko-slov. železnicah 33% popusta. Dva direktna brzovlaka preko Bratislave. — Pojasnila daje Ravnateljstvo **PISTYAN in zastopstvo L. SCHREIBER, Zagreb, kopališča PISTYAN in zastopstvo L. SCHREIBER, Zagreb, Akademički trg 1.** 3100

Primorske novice.

p *Osebna vest.* V Gorici se je po 15 letni odsotnosti naselil prof. Stanislav Volarič, sin skladatelja Volariča. S tem bo ustreženo našim pevskim društvom, ker je prof. Volarič priznan pevovodja in dirigent.

p *Kraški in vipavski vodovod.* Predsednik kralj. komisije za upravo furlanske pokrajine je te dni sklical v Gorico sestanek zastopnikov kraških in vipavskih občin ter uprav kraškega in vipavskega vodovoda. Gre za to, da se vodovodne naprave, ki so v obupnem stanju, popravijo in izpopolnijo. Po vsestranski razpravi so sklenili, da se ustanovi poseben konzorcij, ki bo upravičen pravno zastopati obe vodovodni napravi in prizadete občine. Nato se reši vprašanje lastninskega stanja vodovodnih naprav in vprašanje odškodnine za zemljišča, po katerih tečeta vodovoda. Vlada in pokrajina se pozoveta, da pristopita vodovodnemu konzorciju kot prava člana in prispevata k pokritju stroškov, katerih občine same ne zmorejo.

p **Neznan vtopljenec.** Iz reke »Reka« so potegnili pred kratkim truplo neznanega vtopljenca in so ga prenesli v mrtvašnico občine Trnovo. Sodna komisija je ugotovila, da je bil mož umorjen in vržen v vodo. Vtopljenec je bil čedno oblečen in je imel črn površnik, športni jopič in črne čevlje. Okoli pasu je imel privezana z bodečo žico dva kamna, tudi roke je imel zvezane z žico. Utopljenec je ležal že gotovo najmanj en mesec v vodi. Bil je ustreljen v glavo. Pri njem so našli samo en robec s črkami F. L., par klobas in žepni koledar, iz katerega je razvidno, da je utopljenec Slovenec. Iz raznih naslovov in beležk so ugotovili, da je bil utopljenec lesni agent ali pa samostojen trgovec. Imel je naslov hotela Slon v Ljubljani, Narodne tiskarne v Gorici in imena Tončka Zagradnik, Pivk Karlo, Perco Giuseppe in Frančeskin. Obleka in vse, kar so našli pri utopljencu, hrani orožniška postaja v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Štajerske novice.

š **Burna seja mariborskega občinskega sveta.** Za včerajšnjo izredno sejo mariborskega občinskega sveta je vladalo veliko zanimanje. Na dnevnem redu je bilo poročilo župana o 5 milijonskem posojilu pri belgrajski hipotekarni banki za zgradbo stanovanjskih hiš. Seja se je začela ob tri četrt na 8. zvečer. Občinski svetniki SLS in NSS so po obč. svetniku Žebotu predložili nujni predlog v zadevi nabave nemških knjig. Leta 1921. je bil občinski svet sklenil, da se nabavi za občinske šole za 50.000 K nemških učnih knjig. Župan Grčar pa je ta kredit prekoračil. Izplačal je namreč iz mestne blagajne 286.000 Din, od katerih je prejela večino socialistična »Ljudska tiskarna«, 50.000 pa je izplačal za honorarje. Nedavno pa se je našlo še za 150.000 Din knjig neprodanih v zalogi, a poduradnik, ki mu je bila poverjena prodaja knjig, je oškodoval mestno blagajno za 17.000 Din. Občinski svetniki SLS in NSS so očitali županu samolastno postopanje in sokrivdo na malverzaciji. Predlagali so, naj se izreče županu najostrejša graja in naj odsek to zadevo natančno preišče. Raprava o tem predlogu je bila silno burna in župan je moral zapustiti svoje mesto ter ga oddati podžupanu. Pri glasovanju je bil predlog SLS in NSS z veliko večino sprejet in se je županu izrekla graja. Značilno je, da je večina kluba JDS po agitaciji občinskega svetnika Weixla zapustila sejo, da bi postal plenum nesklepčen in da bi na ta način župana Grčarja obvarovala nezaupnice. Zanimivo pa je tudi, da je Grčar, ko se mu je izrekla nezaupnica in ko se mu je očitalo, da je po triletnem županovanju zakrivil, da se po mestnih uslužbencih defravdirajo velike vsote, ostal kljub temu na svojem mestu in vse mirno v taknil v žep.

Nato je prišel na vrsto predlog o 5 milijonskem (din) posojilu za zgradbo stanovanjskih hiš. Po dogovoru vseh klubov se je sklenilo, da se tozadevna ponudba belgrajske hipotekarne banke sprejme v principu, podrobneje pa bo moral stvar proučiti še finančni odsek. Župan je poročal da so pogoji Hipotekarne banke sledeči: 1. 12 letna amortizacija; 2. 14.20% obresti; 3. ½% za upravne stroške; 4. prvih 6 mesecev se ima odplačati 150.000 dinarjev, potem pa vsakega pol leta 300.000 dinarjev, tako se cela vsota v 12 letih vrne. Banka je ustmeno obljubila, da celotno vsoto izplača jeseni. Kot kritje zahteva garancijo občinske imovine, ki se ceni na 68 milijonov dinarjev; šolska poslopja in magistrat tu niso všteta. Občina pa zastavi tudi vse davščine. Graditi se bo začelo šele, ko se ves denar faktično izplača.

IZ PTUJA.

Muzejsko društvo je priredilo dne 23. maja predavanje. Predaval je vseučiliščni profesor dr. Izidor Cankar o težnjah modernega slikarstva. Snov je obdelal tako nazorno in razumljivo, da je bila sodba maloštevilnih ljubiteljev umetnosti v Ptuju nad vse pohvalna. Predavanje je spremljevalo 30 skioptičnih slik. Upamo, da si bodo ptujska prosvetna društva skupno nabavila novo lečo za skioptikon in da bodo dala na skupne stroške aparat popraviti. To je potrebno. Redna predavanja Muzejskega društva se bodo pričela zopet v septembru. Obljubili so predavanja: rektor Kidrič, vseuč. prof. dr. Metod Dolenc in dr. Ljudevit Pivko, ki bo govoril o pravnih običajih v ptujski okolici.

Umrla je v Gradcu gospa Marija Ferk, vdova po šolskem ravnatelju Ferku, ki je služboval na ptujski mestni ljudski šoli. Doživela je 74 let. — Po dolgi mučni bolezni je umrla hčerka g. davčnega nadupravitelja Sormana. Potrpežljivo je prenašala težko bolezen. Starišem izrekamo svoje sožalje.

Stavbeno gibanje. Okrajni zastop gradi za okrajnim glavarstvom stavbo za avtomobilno garažo. — Trgovec Havelka pa je podrl kupljeno Horvathovo hišo in postavil novo. — Trgovec Fran Lenart adaptira prostore za skladišča.

Tiskovno društvo v Ptuju je že otvorilo trgovino s papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami na Slov. trgu št. 1, kjer je bila prej trgovina g. trgovca Kraigherja.

35 letnico svoje »male mature« na nekdanji ptujski nižji gimnaziji nameravajo obhajati nekdanji ptujski gimn. učenci. Predpriprave za zanimivo proslavo je prevzel g. nadučitelj Klemenčič. Mnogo odličnih nekdanjih ptujskih gimnazijcev se je že prijavilo.

Ljubljanske novice.

lj *Uradniška vest.* Pri oddelku za socialno skrb v Ljubljani je vpokojen vladni svetnik g. dr. Josip Dermastia, g. Franc Lavtižar pa je prestavljen k ministrstvu za socialno politiko v Belgrad.

lj *Osnutki za male stanovanjske hiše,* ki jih je izdelal mestni stavbni urad in o katerih je razpravljal občinski svet v svoji javni seji dne 27. majnika 1924, so razpoloženi od 28. majnika do 11. junija 1924 ob običajnih uradnih urah v mestni posvetovalnici na magistratu vsakomur na vpogled. Interesenti se vabijo, da si te osnutke ogledajo ter eventuelne pripombe prijavijo mestnemu stavbnemu uradu.

lj **Razgrnitev volivnih imenikov.** V smislu zakona z dne 23. avgusta 1877, dež. zak. št. 14 je razgrnjen v mestnem gospodarskem uradu v času od 24. maja do 22. junija 1924 med običajnimi uradnimi urami volivni imenik za volitve v podružnični odbor za obdelovanje Barja kat. občin Trnovo, Karlovško predmestje, Gradišče in Štepanja vas, ker je vsem volivnim upravičencem na vpogled. V ta podružni odbor bo treba pri volitvi, ki bo pozneje razglašena, izvoliti 7 odbornikov in dva namestnika. Pritožbe proti volivnemu imeniku in reklamacije je vlagati pri mestnem magistratu tekom 8 dni po razgrnitvi.

lj **Umrli so:** S. Terezija Jamšek, bolniška sestra, 64 let. — Josipina Vugrin, novorojenka, hči črkostavca. — Ivana Bobek, hišna posestnica, 75 let. — Ivan Končina, livar, 22 let. — Gregor Gašperšič, učenec, 14 let. — Milan Pleterski, sprevodnikov sin, 26 mesecev. — Marija Snedic, posestnikova žena, 25 let. — Fran Dragar, kajžarjev sin, 16 let. — Anica Veber, brusačeva hči, 10 let.

lj **Namesto venca** pok. Albertu Vodniku je poklonil hišni posestnik Alojzij Pogačnik za mestne reveže 100 Din.

lj **Skok v Ljubljanico.** V sredo pop. okoli 2 je prišel od magistrata k Frančiškanskemu mostu 42 letni brezposelni godbenik Jakob Breščak, doma iz Trsta. Ogledoval je nekoliko časa razne preproge, ki so tam razobešene, nato pa je snel z ramen nahrbtnik in ga je položil na tla, zraven pa je postavil vijolino. Pogledal je parkrat okoli sebe, nato pa se je zavihtil nenadoma na ograjo in je skočil na glavo v Ljubljanico. Priletel je v precej globoko vodo in se mu ni nič hudega zgodilo. Vendar pa se je v hladni kopelji premislil in bi se bil rad na vse možne načine rešil. Toda nikakor ni mogel priti do brega in bi bil gotovo utonil, da ni prišel pravočasno požrtvovalen in drzen rešitelj. Delavec Viljem Markič je videl veliko gručo ljudi na mostu in je kmalo ugledal skesanega samomorilca, ki se je otepal po vodi. Skočil je z nasprotnega brega v vodo in priplaval do Breščaka. Z velikim naporom in trudom in v veliki nevarnosti se mu je posrečilo, da je s pomočjo vrvi, ki so mu jo vrgli v vodo, Breščaka srečno spravil na obrežje. Breščaka, ki je bil že onesveščen, so prepeljali v bolnico.

lj **Prijet slepar.** Ključavničarski pomočnik Anton Srčnik je prinesel nekemu trgovcu na Glincah ponarejeno pismo njemu znanega trgovca, ki ga prosi, da mu da na račun moke 5000 Din. To se je posrečilo. Srčnik in njegova dva tovariša, ki sta zaprta, so pa poskusili še večji trik. Pisali so pismo še neki drugi tvrdki, kjer so na enak način hoteli izvabiti kar 10.000 Din. K sreči pa ta trgovec ni imel slučajno toliko denarja v blagajni. Srčnik je po aretaciji svojih tovarišev pobegnil v Zagreb, kjer so ga aretirali in pripeljali v Ljubljano.

lj **V Zvezdi** na klopi je zaspal utrujen, pregret in malo vinjen Iv. T. V spanju je padel pod klop, kjer se je stisnil v senco in je smrčal dalje. Ko ga je stražnik prebudil, je možakar opazil, da je bil ta spanec precej drag. Neznan žepar ga je namreč olajšal za niklasto žepno uro s srebrno verižico, usnjate denarnico s 100 Din in pa za srebrno cigaretno dozo.

lj **Neznan vlomilec** je vlomil s ponarejenimi ključi v 4 sobe hotela Štrukelj v Ljubljani. Vlomilec je po sobah vse razmetal, našel pa ni ničesar drugega kot eno pištolo sistema »Steyer«, vredno 200 Din.

lj **Premeteni sleparki** je nasedla natakarica v gostilni pri Tišlarju v Kolodvorski ulici Marija Čehova. V gostilni je prenočevala neka ženska, ki se je izdala in podpisala za Julijo Prošnikar iz Koroške. Ženska je imela pri sebi precejšno vsoto denarja. Ponudila je v nakup natakarici vložno knjižico Balkanske banke v Zagrebu, na katero je bilo vloženo na ime Marija Mali 500 Din. Natakarica je knjižico kupila, ko pa jo je poslala v banko, da dvigne denar, so ji povedali, da je Balkanska banka v Zagrebu že propadla in nima knjižica nobene vrednosti.

lj **Tatvina na kolodvoru.** Delavec Anton Šapina iz Lesc na Gorenjskem je okoli druge ure zjutraj, ko je čakal na vlak, zaspal na klopi v vestibulu na glavnem kolodvoru. Ko se je prebudil, je opazil, da mu je ukradel nekdo košaro, v kateri je imel nekaj obleke. Košaro, toda prazno, so našli na nekem travniku v Pražakovi ulici, kot tatu pa so aretirali osumljenca Josipa Pavšiča, čevljarskega pomočnika, doma iz Črnega vrha.

lj **Tatvina.** Služkinja Fani Tometova v Židovski ulici je ukradla svoji tovarišici Ceciliji Skrilovi črno ševijot obleko in volnen jumper v vrednosti 900 Din.

lj **Policijske ovadbe.** Včeraj je bilo vloženih 27 ovadb in sicer: 4 radi tatvine, radi goljufije, kaljenja nočnega miru, nedostojnega vedenja, sanitarnih predpisov, zglaševalnih predpisov in prestopka obrtnega reda po ena ovadba, radi prestopka cestno policijskega reda 11, policijske ure 2, pasjega kontumaca 3 in radi lahke telesne poškodbe 2 ovadbi.

lj *Ukradeno kolo.* Trgovskemu poslovodji Iv. Rozini je bilo ukradeno kolo znamke »Tribuna« št. 852.790 (na drogu pod črnim sedlom) iz veže na Miklošičevi cesti št. 4. Kolo je črno pleskano, ima na kolesih zelene črte, pnevmatika bela in dobra. Izslediteli tatu dobi 500 Din nagrade.

lj **Mica Kovačeva.** Slaščičar Nace Rozman je prišel v gostilno Franje Črnagoj v Rožni dolini. Jedel je in pil, in ko se je dobro pokrepčal, je izginil. Oškodoval je natakarico Frančiško Staničevo za 33 Din.

lj **Nesreče.** Desetletni posestnikov sinček Jeretov Lojzek in Iške loke je padel iz podstrešja in se je težko poškodoval. — V šoli na Ledini sta se stepla dva učenca. Med prerivanjem je padel Tone Gartner tako nesrečno, da so ga morali prepeljati v bolnico. — Na cesti proti Tacnu je padel 14 letni sodarski vajenec Anton Novak iz Tacna pod Šmarno goro pod voz, in se je tako težko poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnico. Konje mu je splašil vajenec Albin Kepic.

lj **Tat v hlevu.** Delavec France Burgar se ga je malo preveč nacehal in se je zatekel v hlev restavracije pri Levu na Gosposvetski cesti. Tam se je mož tako dobro počutil, da je v kratkem trdno zaspal. Zbudila ga je silna žeja, in ko je hotel piti en »špricar«, je opazil, da mu je ukradel nekdo med spanjem usnjato listnico, v kateri je imel 500 Din.

Gospodarstvo.

Borzna poročila.

Dne 30. maja 1924.

ZAGREBŠKA BORZA.

Na deviznem in valutnem tržišču je bila tudi danes tendenca čvrsta. Blaga je bilo zelo malo. Narodna banka je le malenkostno intervenirala. Pariz je danes dalje oslabel. Na efektnem trgu promet slab, čvrsta samo Slavonija.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 28. maja 1924.)

Dunaj 0.1143 do 0.1163 (0.1141 do 0.1161), Italija 3.58 do 3.61 (3.5850 do 3.6150), London 352.50 do 355.50 (352.875 do 355.875), Newyork 81.15 do 82.15 (80.90 do 81.90), Pariz 4.315 do 4.365 (4.35 do 4.40), Praga 2.3975 do 2.4275 (2.39375 do 2.42375), Švica 14.40 do 14.50 (14.37 do 14.47), Bukarešta 35.50 do 38.50 (34.25 do 37.25), efektivni dolar 80.125 do 81.125 (79.875 do 80.875).

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 133 do 134; Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 69; Jugoslavenska banka, Zagreb 120; Hrvatska sveopća kreditna banka, Zagreb 128; Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915; Slavenska banka, Zagreb 118; 7 odstotno državno investicijsko posojilo 67; Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 122.50 do 125; Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Zagreb 1180; Našica 100; Narodna šumska industrija, Zagreb 98; Guttman 870 do 880; Slavonija d. d. za ind. drva, Zagreb 112.50 do 117; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 610.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 28. maja 1924.)

Belgrad 6.95 (6.95), Pešta 0.0065 (0.0065), Berlin 1.345 (1.34), Italija 24.85 (24.90), London 24.46 (24.61), Newyork 567.25 (566.25), Pariz 29.65 (30.10), Praga 16.65 (16.65), Dunaj 0.007960 (0.007960), Bukarešt 2.60 (2.60), Sofija 4.05 (4.05).

* * *

TRGOVSKA AKADEMIJA V LJUBLJANI je imela v sredo zvečer v dvorani Trgovske in obrtniške zbornice svoj I. redni občni zbor. Zborovanje je otvoril g. Ivan Jelačin ml. Pozdravil je zborovalce, zastopnika vlade vlad. svet. Milka Lubeca in tajnika Trg. in obrtne zbornice g. dr. Franca Windischerja. Poročal je nato o delovanju društva, pri čemer je omenil, da je kupilo društvo na vogalu med Bleiweisovo in Erjavčevo cesto zemljišče za zgradbo trgovske akademije. Ta nakup so omogočili razni zavodi in razna podjetja kakor: Ljub. kreditna banka 250.000 Din, Trgovska banka 25.000 Din, Kreditni zavod 50.000 Din, pivovarna »Union« 25.000 Din, tovarna za dušik v Rušah pri Mariboru 25.000 Din, papirnica Vevče 25.000 Din, Kranjska industrijska družba 25.000 Din, prometni zavod za premog 10,000 Din, Schneider & Verovšek 5000 Din, Vinko Majdič v Kranju 2500 Din, gremij trgovcev v Ljubljani 2500 Din, tvornica lanenega olja in firneža Hovat & Comp 2500 dinarjev. — Vlada je nakazala 75.000 Din. Tudi Trgovska in obrtniška zbornica je prispevala društvu lepo vsoto 75.000 Din. — Vsem imenovanim in neimenovanim podpornikom je izrekel toplo zahvalo. — Nato se je spomnil umrlega člana odbora Trgovske akademije vlad. svet. g. Ivana Šubica. Gen. ravn. g. Tykač je podal blagajniško poročilo, ki izkazuje aktiva 442.837 in znaša po odbitku izdatkov društveno premoženje 440.000 Din. Predsedniku g. Jelačinu so izrekli zborovalci posebno zahvalo za njegovo požrtvovalnost pri nabiranju podpor pri raznih zavodih, posebno pri Kreditni banki. Iz tajniškega poročila, poročal dr. Jože Pretnar, posnemamo, da šteje društvo 158 članov. med katerimi je 8 ustanoviteljev in 6 pospeševateljev. Tajništvo je z uspehom posredovalo pri raznih oblastih glede odpisa davščin in pristojbin, ker je to kulturna ustanova. Letna članarina je bila določena na 100 Din za člana. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Ivan Jelačin v odbor pa I. podpreds. g. Ivan Knez, 2. podpreds. dr. Fr. Windischer, blag. ravn. Tykač, za tajnika dr. Jože Pretnar, za odbornike pa Fr. Bonač, Fran Medic,— Anton Rojina, Andrej Šarabon, inž. Milan Šuklje, Viktor Meden, in ravn. dr. L. Böhm. V stavbni odsek so bili izvoljeni inž. Vladimir Šubic, arhitekt Jos. Costaperaria, ravn. R. Skubec, in viš. svet. inž. Skaberne. Končna debata se je bavila z raznimi vprašanji, kako pospešiti prispevke in izvesti realizacijo stavbe, nakar je predsednik zborovanje zaključil.

* * *

g **Izredni občni zbor ljubljanske borze,** ki se včeraj radi nepričakovanih ovir ni mogel vršiti, se vrši v petek, dne 6. junija ob petih popoldne.

g **Žitni trg.** Na novosadski blagovni borzi notirajo sledeče: pšenica Din 305, rž 255, koruza 227, fižol mešani 525, ječmen 300, oves 290, fižol beli 650, moka 0 460, moka št. 2 410, moka št. 5 370, št. 6 330, pšenični otrobi Din 200. — Nova pšenica se ponuja za dobavo avgusta meseca po Din 275. — Tendenca je še vedno slaba pri zadostni ponudbi, povpraševanja malo.

g **Vinogradniške potrebščine.** Modra galica je danes pri večjem odjemu Din 9, dočim notira pri posameznih 100 kg po Din 9.25 za 1 kg. Blaga ni veliko več na trgu. Za žvepleni cvet za trte se zelo povprašuje in je tukajšnji trg še dovolj založen s tem blagom. Sedanja cena za dvojno rafinirano žveplo je Din 3.75 za kg, pri odjemu posameznih vreč. Rafije primanjkuje na trgu in je vzrok temu previsoka cena, ki je vladala začetkom, ter se vsled tega trgovci niso zalagali s tem predmetom. Nove pošiljatve bi skoro gotovo došle prekasno. Za brizgalnice proti peronospori, ki si jih vinogradniki namesto izrabljenih starih povsod nabavljajo, vlada živahno povpraševanje. Veljajo okrog Din 500 po komadu.

g **Izvoz živine in prašičev.** Avstrija. Izvoz goveje živine na Dunaj je od 19. t. m. zopet padel. Od 26. t. m. imamo tedensko poročilo: dovoz iz Ogrske 1277 komadov, iz Romunske 431 komadov. iz Češke 51 komadov, iz Jugoslavije 18 komadov. Cene: voli prima 15.000 do 17.500 Kn ali 16.95 do 19.78 Din, srednji 12.500 do 14.500 Kn ali 14.12 do 16.38 Din, biki 13.000 do 17.000 ali 14.69 do 19.21 Din, krave 12.500 do 15.000 Kn ali 14.12 do 16.95 Din, klobasarice 8500 do 12.500 Kn ali 9.60 do 14.12 Din. — Kupčija je bila živahna. — Jugoslavija goveje živine na Dunaj ne more izvažati, ker zahteva pretirano visoke cene, ki bi morale z ozirom na konkurenčno zmožnost pasti najmanj za 15%. Isto je s prašiči. 27. t. m. je bilo na Dunaju 6567 prašičev. Od teh 4911 mesnatih nedopitanih in 1656 špeharjev. Uvozile so: Poljska 3955 komadov, Ogrska 938 komadov, Jugoslavija 618 komadov, Nizozemska 402 komada, Švedska 371 komadov, Danska 226 komadov. — Cene: izpitani prašiči 19.000 do 20.500 Kn ali 21.47 do 23.16 Din, polpitani prašiči 20.000 do 22.000 Kn ali 22.60 do 24.86 Din, stari težki prašiči 19.000 do 19.500 Kn ali 21.47 do 22.03 Din, mesnati težki prašiči 20.500 do 22.500 Kn ali 23.16 do 25.42 Din, mesnati lahki prašiči 20.000 do 22.000 Kn ali 22.60 do 24.86 Din, angleški mesnati 23.000 do 23.500 Kn ali 25.99 do 26.55 Din. Kot razvidno, se najboljše plačuje prvovrstno mesnato angleško blago v teži od 60 do 80 kg.

Italija: Italija je vsled ponovnih slučajev slinovke in parkljevke predpisala za uvoženo živino strog živinski kontumac, ki dela posebno direktnemu uvozniku velike neprilike. Ker uvoznik pred potekom kontumaca živine ne sme prodati, pa mu med kontumacijsko dobo nastopi živinska kuga, je prisiljen prodati blago za slepo ceno. Cene, ki se danes plačujejo v Julijski Benečiji in severni Italiji, so sledeče: voli prima 5 do 5.40 lir za kg ali 18 do 19.44 Din, voli srednji 4.50 do 4.70 lir za kg ali 16.20 do 16.92 Din, krave prima 4.60 do 5 lir za kg ali 16.56 do 18 Din, krave sekunda 4.20 do 4.80 lir za kg ali 14.40 do 16.20 Din, junice prima 5.30 do 5.50 lir za kg ali 19.08 do 19.80 Din, junice sekunda 4.20 do 4.80 lir za kg ali 15.12 do 17.28 Din, mladi biki prima 4.40 do 5 lir za kg ali 15.84 do 18 Din, mladi biki sekunda 3.80 do 4.20 lir za kg ali 13.68 do 15.12 Din. — Za v resnici izpitane vole se dosežejo tudi cene do 5.70 lir, a takega blaga Slovenci žal nimamo. Teleta plačuje danes Trst po 8.60 lir, t. j. za celih 5 Din manj, kolikor stane nakupna cena, izvozna in uvozna carina s prevozom in drugimi stroški. Najnižja cena, po kateri bi se dalo danes izvažati teleta v Italijo, bi bila 10 lir. Navzlic temu, da se cene v Italiji po malem dvigajo, ne more njihov porast doseči naše eksportne možnosti, kar se mora zgoditi v najkrajšem času vsaj v toliko, da se približamo cenam srednjeevropskega trga.

g **Mesni trg.** Cene dne 30. maja v Ljubljani. Voli prvovrstni za kg žive teže 15 do 17 Din, voli debeli 14.75 do 15 Din, voli rejeni 12.50 do 13.50 Din, biki debeli težki 13.50 do 14 Din, biki rejeni lahki 11 do 12.50 Din, telice debele 12 do 13.50 Din, telice rejene 11 do 12 Din, krave rejene 11.50 do 12 Din, krave klobasarice 7 do 8 Din, teleta živa 14.75 do 16.25 Din, teleta zaklana 19 do 20.50 Din, prašiči domači debeli 15 do 16 Din, prašiči peršutarji 14 do 15.50 Din, prašiči zaklani 18 do 21.50 Din, prašiči banaški 20 do 22.50 Din. — Cene goveje živine so se nekoliko popravile in učvrstile. Prvovrstna pitana živina pa je celo poskočila v ceni. Teleta so obdržala cene prejšnjega tedna, boljše blago pa se je plačevalo tudi nekoliko dražje. Pri prašičih se je padanje cen ustavilo in je pričakovati, da se cena obdrži na sedanji višini.

g **Bodoča tendenca v živinski kupčiji.** Debela in dobro rejena živina izgleda da se bo vsaj še en mesec lahko dobro prodajala in je pričakovati. da cene tekom enega meseca ne bodo padle ali pa vsaj znatno nikakor ne. To zato, ker se vplivi bogate košnje pokažejo šele po prvi košnji. Vse drugače pa je s cenami telet. Ker je že pričelo prihajati na trg letošnje južno sadje zlasti češnje, zatem pridejo jagode in drugo sadje ter se mnogo tega kupuje in konzumira manj telečjega mesa, zato je prej pričakovati padca cen telet, kakor kakšnega poviška.

Cene prašičev pa se bodo nekako ustalile zlasti za lažje prašiče; težki prašiči pa bodo v ceni gotovo še padli. Pričakovati je, da do konca avgusta ne bo bistvenih sprememb. Največ povpraševanja je sedaj za prašiči v živi teži 75 do 90 kg. Na vsak način pa bodo cene proti jeseni znatno padle in sicer na debelo po 25.— Din kg. Cena amerikanske masti je bodoče merilo za cene naših prašičev špeharjev. Vsekakor bodo imeli prednost v kupčiji lepo rejeni prašiči pršutarji, ker se le ti izvažajo v inozemstvo, zlasti če se spravi skupaj izenačeno blago v živi teži 70 do 85 kg za komad.

g **Položaj na mlečnem trgu.** Množina mleka, ki ga imajo slovenski kmetovalci na prodaj, je zadnja leta v primeri s prejšnjimi povojnimi leti narastla za več kakor 100 odstot. Danes se iz Slovenije dnevno izvaža preko Maribora in Jesenic nad 30.000 litrov mleka. Dunaj, Gradec in Celovec (oz. letovišča na Koroškem) so postala najboljši odjemalec za naše mleko. Trst in južni kraji, kamor je pred vojno šlo vse kranjsko mleko, ne konzumira danes od nas ničesar. Kljub razmeroma velikemu izvozu mleka, je produkcija sira in masla za našo domačo potrebo prevelika, tako da se vedno več tega blaga kupiči v skladiščih. Tudi ti izdelki so se dosedaj v precejšni meri izvažali v Nemško Avstrijo. Hud udarec pa pripravlja slovenskemu mlekarstvu nova avstrijska carinska tarifa s precej visoko uvozno carino za maslo in sir, vsled česar bo v bodoče onemogočen izvoz teh izdelkov v Avstrijo! Vsled nadprodukcije so začele cene siru (bohinjcu ter domačemu ementalcu) znatno padati, tako da se nudi ta sir danes v engros trgovini po Din 43.— za kg v primeri z Din 50.— v mesecu januarju t. l. Cene mleku v Nemški Avstriji imajo vsled velike ponudbe iz Češke padajočo tendenco. Ker so torej na eni strani padle že cene mlekarskim izdelkom, na drugi strani pa se surovo mleko, po katerem je bilo v mesecih februarju, marcu in aprilu veliko povpraševanje, ne bo dalo prodati po dotedanjih cenah, je pričakovati, da bodo cene mleku v najbližjem času padle za najmanj K 2.— pri litru.

g **Mlečni trg.** Na trg prihaja precejšnja množina mleka, tako, da je začelo zaostajati. Prodajna cena mu je 3.75 do 4 Din za liter. Ker prihaja zlasti z ljubljanske okolice vsled dobre krmske letine obilo mleka na trg, je pričakovati, da bodo cene mleku padle. — Mlečni izdelki, kot je sir in surovo maslo, pa se letos bolj malo kupujejo, vsled previsokih cen, kojih vsak konzument danes že ne zmore. Za polmastni sir se plačuje po 40 Din za kg na debelo, za surovo maslo se plačuje 45 do 60 Din za kg na debelo. Na drobno pa so za sir in surovo maslo cene za 15 do 20 odstot. višje. — Kakor vsa znamenja kažejo imamo v bližnji bodočnosti računati na znatno znižanje cen mleka, kar bo imelo za posledico tudi znižanje cen mlečnim izdelkom. Vzrok, da se zlasti malo surovega masla proda je ta, ker je razlika med ceno surovega masla in masti prevelika in je čisto gotovo, da se bo padcu cen masti morala prilagoditi tudi cena surovega in kuhanega masla.

g **Občni zbor Splošne stavbene družbe v** Mariboru se je vršil včeraj. V prošlem letu je bil razvoj družbe omejen, ker je država naročala vse v delokrog te družbe spadajoče naprave na račun reparacij iz Nemčije. Delavnica za železne konštrukcije na Teznu je bila v minulem letu zaposlena največ z naročili privatne industrije. Za Falsko elektrarno je izvršila Splošna stavbena družba velikanski daljnovod Fala—Trbovlje. Oddelek za talno gradnjo je prevzel pri zgradbi železnice Murska Sobota—Ljutomer—Ormož pnevmatično fundiranje mostu čez Muro kakor tudi izvedbo nekaterih manjših mostov.

Da bi se delavnica napravila čim manj odvisna od naročil države in da bi se čim plodonosneje izkoristili je sklenila Splošna stavbena družba en del delavnice preurediti v moderno tovarno vijakov pri kateri se udeleži velika tovarna vijakov v Rohrschachu v Švici. V ta namen je sklenil občni zbor zvišati delniško glavnico od 5 na 10 milijonov dinarjev s pravico nadaljne zvišbe do 20 milijonov.

Ker je pretekla funkcijska doba upravnega sveta, so se vršile nove volitve. Novovoljeni so bili: generalni ravn. inž. Rohschändler, generalni ravn. Alois Tykač (kot zastopnik Ljubljanske kreditne banke), Štefan Karamata, generalni ravnatelj Jadransko-Podunavske banke, Prof. Martin Pilar kot zastopnik Prve Hrvatske Štedionice, prof. inž. Dušan Sernec kot zastopnik Zadružne gospodarske banke, inž. Maks Droschl, ravnatelj Falske elektrarne in ravn. Holm Reutter.

g **Za olajšavo izvoza.** Da odstrani, odnosno olajša različne ovire pri izvozu blaga, je predložil trgovski minister vladi predlog, na podlagi katerega naj se ukinejo carine na izvoz moke in zdroba. vseh vrst mesnatih proizvodov, masti, graha, suhih sliv, žive in zaklane perutnine in jajc. Dalje bi se na polovico zmanjšala carina na vse vrste cerealij (razven pšenice), govejo živino, gradbeni les in vse vrste lesnih proizvodov. Izvozna carina na pšenico bo ostala nespremenjena, da se tako zavarujejo interesi domačih mlinov. — O tem predlogu se bo vršila v kratkem konferenca, med finančnim in trgovskim ministrom ter referenti.

g **Naše železarne ne vstopijo v kartel.** — Pred nedavnim časom smo poročali, da bo tudi naša železna industrija stopila v kartel, ki sta ga sklenili Alpine Montan in češkoslovaške jeklarne. Kakor javljajo sedaj iz Prage in Dunaja, je naša železna industrija res stavila ponudbo, ki se pa ni mogla vpoštevati, ker naša železna industrija ne more dati dovolj kompenzacij.

g **Uradni kurz od 1.—30. junija.** Finančno ministrstvo je izdalo sledeči kurz, ki velja od 1.—30. junija 1924.: napoleondor 238 dinarjev, turška zlata lira 320, angleški funt 350, dolar 80, 100 franc. frankov 432, 100 italij. lir 355, 100 čeških kron 237, 100 madžarskih kron 0.10, 100 romun. lejev 39, 100 bolg. levov 58, 100 pezet 1110, 100 holand. goldinarjev 3000, 100 danskih kron 1355, 100 avstr. kron 0.113, milijon poljskih mark 12, 100 belg frankov 370 dinarjev.

g **Tvrdka J. Gorec nam pošilja:** V Vaši včerajšnji številki imate objavo, da se je uvedlo proti moji tvrdki konkurzno postopanje. Faktično se je to storilo, toda sodišče je napravilo juridično pogreško ter je postopanje še isti dan preklicalo. Tvrdka je le v poravnalnem postopanju. Z odličnim spoštovanjem Joso Gorec.

g **Izkaz Narodne banke.** Po izkazu Narodne banke z dne 22. t. m. je znašala metalna podloga 439.4 milijonov dinarjev, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu z dne 15. t. m. zmanjšanje za 2 milijona dinarjev. Obtok bankovcev dne 22. t. m. je znašal 5 milijard 479.3 milijone dinarjev in se je od 15. t. m. sem zmanjšal za 62 milijonov dinarjev.

g **Nova valuta na Poljskem.** V najkrajšem času se pričakuje na Poljskem zakon, ki bi naj uredil konvertiranje bilanc delniških družb v zlote. To naj bi se izvršilo pred 1. januarjem 1925. Kapital industrijskih in trgovskih podjetij mora znašati najmanj 1000.000 zlotov, kapital denarnih zavodov pa 1 milijon zlotov. Potrebna povišanja kapitala bi se naj izvršila do 1. januarja 1925. Nominalna vrednost delnic ne sme biti manjša kakor 10 zlotov.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Sv. oče Pij XI. in Družba za širjenje vere.

Letos od 12. do 21. marca je imel Vrhovni svet Družbe za širjenje vere, ki je glavno ali osrednje vodstvo te svetovne misijonske družbe, svojo prvo sejo, odkar je bila Družba ob svoji stoletnici povzdignjena do časti papeške ustavnove. Bili so zbrani zastopniki iz 11 držav sveta, kjer je Družba doslej že ustanovljena. Sešli so se zato, da razdele prejemke leta 1922 vsem misijonom po svetu. 20. marca pa jih je sprejel v posebni avdienci sv. oče Pij XI. in v prisrčnem govoru dal duška svojemu veselju, da Družba tako lepo napreduje, jih navduševal za nadaljnje delo in jim naročil: »Ko se povrnete vsak v svojo domovino, vsi povejte, kako zelo sem hvaležen in kako trdno zaupam v sodelovanje tistih, ki jih vi zastopate. **Povejte jim, da jih iz vsega srca blagoslavljam,** nje in njihove družine in vse, kar jim je pri srcu in da Boga prosim, naj nje in njihove skrbi blagoslavlja, jih v trpljenju tolaži, jim o potrebah pomaga in jih obsipa z dobrotoi« — Tako zelo je sv. očetu pri srcu Družba za širjenje vere.

Letos 7. aprila je pa sv. oče že drugič sprejel Vrhovni svet Družbe za širjenje vere v svoji prestolni dvorani. Zastopnike Družbe je k papežu pripeljal kardinal van Rossum, ki je prefekt Propagande. Kardinal je papežu poročal o napredovanju Družbe. Sv. oče pa se je v daljšem govoru zahvaljeval Družbi za njeno misijonsko delo in med drugim rekel: »Ko se boste vrnili vsak v svojo domovino, vi, ki ste prišli v Rim tako častno zastopat toliko raznih narodov, povejte vsem svojim rojakom, kako zelo sem bil potolažen, ko sem sprejel vaš obisk in slišal o vsem dobrem, ki se vrši z vašo pomočjo po tolikih deželah sveta. Povejte vsem, kojih ljubezen je velikodušno prispevala k darovom, ki jih boste razdelili, povejte jim glasno, da jih blagoslavljam iz vsega srca z blagoslovom, ki ga je Bog obljubil dobrotnikom. Zaslužijo ga toliko bolj, kolikor bolj je

vzvišeno njihovo misijonsko delo nad vsemi drugimi, ker prav s tem delom sodelujejo pri širjenju evangelija po vsem svetu. Povejte vsem, povejte povsod, da je to širjenje vere tudi moje poglavitno prizadevanje, stvar, ki mi je najbolj pri srcu in ki jo cenim in ljubim in želim najživeje... S tem vam hočem povedati, eminenca in preljubi sinovi, s kakšnim veseljem vam čestitam k dobremu delu, ki ga vršite. Hočem vam povedati, kako zelo sem ginjen, ko vidim vas in vašo Družbo... Kakor vi tako tudi jaz ljubim in v srcu nosim to Družbo, ki vam jo je Bog zaupal in ji želim največjega napredka, ki si ga morete misliti. Spominjajoč pa se svetega in lepega pregovora davnih dedov: Probatio dilectionis exhibitio est operis (najlepše dokažeš ljubezen z dejanjem) hočem tudi jaz prispevati in v svojem imenu darovati 100.000 lir, da povečam vaš zaklad. Ta prispevek, ki je res majhen v primeri s tem, kolikor bi rad daroval, pa naj saj dokaže, da se čutim dolžnega udeležiti se tiste dolžnosti, kateri bi tako rad videl, da se podvržejo vsi verniki brez izjeme. In da končam, vam hočem v spomin poklicati lepo besedo, ki jo je eden mojih velikh prednikov, Pij IV., nekoč izgovoril vladarju Frideriku I., ki se je hotel odtegniti važni dolžnosti: Bodimo vitezi in dobri kristjani!« (Tednik Les missions catholiques 18. aprila 1924.)

Tako visoko ceni in za tako važno ustanovo smatra Družbo za širjenje vere sv. oče, oče vseh katoličanov! Ali bi smel biti katoličan nasproti taki želji in prošnji brezbrižen?! Poučimo se zato o Družbi za širjenje vere in stopimo v krog svetovne armade, ki hoče z molitvijo in miloščino širiti kraljestvo božje po vsem svetu! O Družbi vas pouči knjižica »Družba za širjenje vere«, ki jo dobite pri župnem uradu ali pa pri Družbi za širjenje vere, Ljubljana, Pred škofijo 12. Bodimo vitezi in dobri kristjani!

Zanimivosti.

Dežela reklame.

Kaj misliš, ali je to praktično, ali pa otročje predrzno, ali oboje skupaj, ta najnovejša ameriška misel — da zidaš družinsko hišo na ravni strehi trideset do štirideset nadstropij visokih stavb? Ali pa je to reklama? Saj imajo Amerikanci reklamo radi. Ne uporabljajo samo časopisov, knjig, cestnih letakov, ne samo hišnih sten in vseh vrst luči, temveč pošiljajo spretne letalce tudi visoko v zrak, da ti na nebo zapišejo bleščeče se besede; ravnotako podtaknejo vernikom po cerkvah na spreten način naznanilo o tem in onem.

Nekateri ameriški časnikarji odkrito priznajo, da so veliki ameriški časopisi, tiskani v več 100.000 in tudi v milijonskih izvodih, v prvi vrsti sredstva reklame; vsebina je le v toliko važna, v kolikor ne ovira razširjenja časopisa — če ga podpira, je tudi prav. Ogromne svote porabijo, da imajo večji promet in da več izvodov prodajo. Ko je to doseženo, dajo oglase avtomatično v ta ali oni predal in zaslužijo pri tem milijone; saj stane ena stran oglasov 3000 do 10.000 dolarjev. Reklama ima v Ameriki veliko večjo vlogo kakor pri nas. Ona velika gospodarska in politična enota, ki jo imenujemo Unija ali Zedinjene države, je v okusu in življenju veliko bolj enotna kakor katerakoli evropska velika država; ni čudno, saj sta razvoj in razlikovanje šele dobrih sto let stara. Tu je tudi temelj za skupno preskrbo ameriškega naroda: deset in zopet deset milijonov ljudi uživa isto tovarniško hrano, se oblači v isto tovarniško obleko in uporablja iste tovarniške izdelke. — «Slovenec« je že poročal, kako enostransko razvito je tudi vse ameriško časnikarsko poročanje in življenje, kako imajo v New Yorku vse časopisje v rokah in preskrbujejo podeželske liste s popolnoma istimi novicami, političnimi spisi, dovtipi itd.; lahko se voziš po vsej Uniji, pa boš povsod slišal eno in isto. — To nam osvetljuje tudi centralizacijo kapitala, ki je naši pojmi doseči ne morejo, podjetja, kakor je Fordovo, ki producira na dan že do 10.000 avtomobilov, itd., itd.

Narava te produkcije v masah zahteva tudi enakovredno reklamo. Tu notri je pomen reklame. Ameriška politika sloni na istih temeljih kakor vse ameriško gospodarstvo; vsako leto izdajo okoli 200.000 državnih, mestnih in drugih odredb, kongresi in državna zakonodaja izposlujejo na leto povprečno 10.000 zakonov; zato je reklama tudi na tem polju eden najvažnejših činiteljev. Omenjene številke nam govorijo o živahnem delovanju ameriške politike; a Amerikanci so tudi navajeni, da jih vsak dan zaposlujejo z vprašanji dnevne politike, da jih vprašajo za mnenje, oziroma, da jim svoje mnenje vcepijo.

Ameriški politiki porabijo vsako priliko, da se pokažejo svojim sodržavljanom; uporabljajo stare metode propagande — časopise, klube, sestanke itd. —, gredo pa tudi na cesto, v kino, v gledališče in v cerkev, delajo povsod v javnosti in tudi doma, potom splošno razširjenega brezžičnega telefona. Da, ravno radio je postal za politično reklamo eden najvažnejših faktorjev; priča dejstvo, da so že lani samo v New Yorku prodali 750.000 sobnih sprejemnih aparatov.

Ni pa odvisen od spretno uporabljene reklame samo uspeh v notranji politiki, temveč tudi v zunanji. Amerikanec je pač zato dovzeten. Saj se še mi slednjič navadimo, če nam govorijo le zmeraj eno in isto. —

• • •

PONEHAVANJE LINČANJA V AMERIKI.

Samovoljno obsodbo hudodelca in takojšnjo izvedbo njeno brez uradnega sodstva imenujemo po nekem njenem ameriškem izvajalcu Lynchu linčanje. Zlasti se je razširila ta navada v Ameriki; posebno črnci so bili reveži, vsak prestopek, resnični in tudi izmišljeni, je bil kaznovan takoj, na licu mesta. Letno poročilo »narodne zveze za napredek črncev« za leto 1923 pa pravi, da se je delu zveze posrečila omejitev števila žrtev te justice. Leta 1922 je bilo linčanih — usmrčenih — 61 oseb, 1923 samo še 28. Nazadovanje je trajno. 1892 226 oseb, 1913 84 itd. Med 28 žrtvami sta bila tudi dva belokožca. Kako se črnci zanimajo za svoje ljudi, nam kaže tudi tale slučaj: Leta 1917 je bil v Ameriki takozvani Houstonov upor, uprl se je 24. infanterijski polk. 54 črncev-vojakov polka je še sedaj zaprtih. Črnci so sedaj s pomočjo one zveze zbrali 120.000 podpisov za prošnjo na Coolidgea, naj jih pomilosti.

ZADREGA V SING SINGU.

V znameniti ameriški kaznilnici Sing Sing vprašajo vsakega novega kaznjenca, v kakšnem delu je izučen, da ga potem v tem delu zaposlijo. Nedavno so pripeljali v kaznilnico novega gosta. Ječar ga vpraša po poklicu, a kaznjenec odgovori, da je letalec. Ječar se v zadregi popraska za ušesi in pravi, da zanj v kaznilnici zares ni posla: če bi mu dali letalo, ga najbrže ne bi več videli.

ETIKETA IN MORALA.

Nedavno so v Aleksandrovem gledališču v Petrogradu igrali »Sardanapala«. Občinstvo je med predstavo opazilo, da je v eni prvih lož neki gospod slekel svoj suknjič in sedel golorok. Vsled te kršitve etikete se je občinstvo čutilo žaljeno ter je zahtevalo, naj brezobzirnež zopet obleče suknjič. Le-ta pa se je hladnokrvno odrezal: »Če nastopajo na odru nage ženske, ne da bi kdo proti temu ugovarjal, smem tudi jaz v svoji loži sedeti brez suknjiča.« To je zaleglo, pustili so ga v miru.

KRASNA NAZNANILA.

V nekem listu beremo:

Vilo za visoko gospodo prodajamo. Največji komfort; vsega, kar se da pogrešati, je v obilici. Sobe so tapecirane s papirnimi markami, nemškim denarjem. Hud pes. Za najemnike, ki so s silo prišli noter, celica iz gumija. Hlevi za deset penzijskih prašičev. Sprejemnica s švedskimi zastori. Ponudbe na upravo lista, geslo: Le pogum!

• • •

Družinska vest.

Rojstvo zdrave kreditne banke naznanjata »Moratoria« ,Goldmark in gospa valuta, rojena Heckapfenig.

• • •

Radio naznani vse Poincaréjeve govore z vsemi zaupnicami. Samo za tiste, ki imajo močne živce!

Tudi Pašić — Pribičević bi lahko dala svoje zaupnice po svetu radiizirati — če bi jih imela.

SLADEK ŽELOD.

Nemški listi poročajo, da se je posrečilo nadvrtnarju Kannappelu v Marburgu o. L. vzgojiti hrast, ki rodi sladek sad, po okusu zelo podoben lešnikom. Meso sladkega želoda je svitle, rumeno-rožnate barve in ne rujave, kakor pri grenkem želodu. Očividno je kislina v zvezi z rujavo barvo. Sladki hrast so imenovali po njegovem iznajditelju Guercus oessiliflora (robur) Kannappelii. Ako se bo sladkost prenesla tudi na seme, bodo pokazali poizkusi. Zaenkrat se da sladki hrast odgojiti samo po cepitvi.

O KNJIGAH.

Soba brez knjig — telo brez duše.
(Cicero.)

• • •

Kdor ne čita knjig, je navadno reven ignorant; njegovo pripovedovanje ni drugega kot prazno, brezpomembno čvekanje.
(Herschel.)

• • •

Ne spodobi se knjig, od katerih si želimo količkaj užitka, sposojevati v knjižnicah; — kdor ima sredstva, naj si jih raje kupi.
(Felix Dahn.)

• • •

Izbrana zbirka knjig je najboljša hišna oprava.
(Petrarca.)

• • •

Čudno, pa resnično je, da napravi majhna biblioteka tudi najneznatnejšo sobo prijazno, kakor da bi stanovalo s teboj še drugo živo bitje.
(P. Höcker.)

• • •

V knjigah je toliko dobrega, kar potrebujemo za življenje, da so nam postale skoraj neobhodna potreba. Kako bi mogli izhajati v življenju brez njih? Pripovedujejo nam o napredkih v tehniki, znanosti in nam dajejo v lepi opremi nekaj, kar ne moremo z ničesar drugim nadomestiti. Brez knjige ni kulture.
(Pernerstorfer.)

Po svetu.

— **Svetovni kongres tretje internacionale.** Iz Moskve poročajo, da se snide tamkaj svetovni kongres tretje internacionale dne 15. junija t. l.

— *Kontrola telefonskih razgovorov.* V švedskem parlamentu se je te dni vršila burna razprava zaradi tajnosti telefonskih pogovorov. Javnost je namreč zvedela, da je postavila policija celo vrsto telefonskih prog in posameznih številk pod nadzorstvo s tem, da je vse »sumljive« številke zvezala s policijskim kontrolnim aparatom. Veliko razburjenje je vzbudilo dejstvo, da je policija postavila pod kontrolo tudi telefon bivšega ministrskega predsednika Brantinga in tudi vse telefone državnega zbora. Zbornica je z velikim ogorčenjem obsodila to postopanje in sklenila, da se mora tajna kontrola telefonskih razgovorov takoj odpraviti. — V dobro poučenih krogih trdijo, da obstoji tajna kontrola telefonskih razgovorov tudi v drugih državah.

— **Pelletier d'Oisy** je preletel 16.000 km. Njegov polet smatrajo za zaključen, ker bi bil moral po navodilih vso razdaljo preleteti z enim samim aeroplanom, ki se mu je pa v Šanghaju razbil. Vsega skupaj je prevozil dosedaj 16.000 km v 14 etapah in 90 efektivnih urah, kar znači povprečno hitrost na uro 180 km. Z drugim strojem bo letel še naprej do Tokia. Če pa hočemo biti še bolj strogi in zahtevamo tudi isti motor, je bil konec poleta v Hanoju, kakor smo že poročali: 14.000 km, 74 letalnih ur, 190 km na uro.

— **Za najlepšo in najmogočnejšo stavbo,** kar jih je bilo sezidanih od 18. stoletja dalje, se smatra nedavno dovršena mestna palača v Stockholmu. Palača je delo profesorja stockholmske umetnostne akademije Ragnar Ostberga. S svojimi mogočnimi fasadami, ki se dvigajo nad nizko kolonado neposredno nad morjem spominja na palačo dožev v Benetkah, linije in gigantski masivni stolp pa na papeško palačo v Avinjonu. Ornamentika je fina in umerjena; motivi so najraznovrstnejši, povečini orientalski.

— *Vulkan v vzhodni Galiciji?* Poljski listi poročajo, da je blizu Vološčine v vzhodni Galiciji izbruhnil vulkan, ki bruha iz sebe pepel ter paro. Med prebivalstvom vlada panika. Mogel bi pa biti to »geyser«, kakršni so v Izlandiji. Kakor znano, hranijo gališka tla mnogo nafte.

Cerkveni vestnik.

c *Mesec presv. Srca v cerkvi sv. Jožefa.* Ves mesec junij bo vsako jutro ob šestih sv. maša z blagoslovom, vsak večer pa ob pol osmih kratek govor z litanijami in blagoslovom.

c *Pri sv. Primožu nad Kamnikom* bo cerkveno opravilo letos na binkoštni pondeljek zvečer ob pol 8 in na binkoštni torek zjutraj ob 5. S tem je vsako drugo naznanilo preklicano, ki bi pomotoma došlo v kak naš list.

c **Na planinsko goro!** Z odlokom rimske stolice z dne 14. februarja 1924 spadajo razne župnije ljubljanske škofije pod goriškega knezonadškofa. Ker ni omenjena v tem odloku Planinska župnija, oziroma Planinska gora, se je vprašalo, kam ta spada. Odgovor nadškofa je: »Po najnovejši rimski določbi spada ves del ljubljanske škofije, kar ga je pod Italijo, tudi pod jurisdikcijo podpisanega; zatorej odobrujem, da se v božjepotni cerkvi na Planinski gori vršita cerkvena shoda na velikonočni in binkoštni pondeljek mesto torka.« Oziraje se na to, se je vršil nov shod s službo božjo ob 10 dopoldne na velikonočni pondeljek. Drugi novi shod se bo vršil binkoštni pondeljek. Ta shod bo pa združen s spovedovanjem. Pridejo 3—4 spovedniki. Na predvečer bo govor in slovesne večernice. Drugi dan dvojna božja služba: ob 6 in 10. Oba druga shoda: na Veliki šmaren in v nedeljo po Malem šmarnu ostaneta kakor sta bila. Vodnjak, ki se je v vojnem in povojnem času pokvaril, da ni bil več raben, se je popravil. Postreglo se bo abstinentom, pa tudi neabstinentom; za vse se bo dobila okrepčava. Pot je take dneve prosta za vse romarje od vseh krajev. To je tudi prav. Marija je naša skupna Mati; vsi potrebujemo Njene pomoči. Slovenci potrebujemo na ti strani Marijinih božjih potov, da ostanemo zvesti Mariji in narodu. Ako pa pride Planinska gora zopet nazaj, kamor spada, bomo vseeno radi poromali k Mariji, pribižališču grešnikov. Bližnji in daljni duhovnijski uradi, odkoder prihajajo navadno romarji, so prošeni, da naznanijo to svojim vernikom. — Župni urad v Studenem, dne 20. maja 1924.

Razbojnik Čaruga pred sodiščem

Na razpravi dne 27. t. m. je bil zaslišan kot priča bivši Čarugin tovariš Nikola Mijić, ki je po vsej priliki ubil orožniškega stražmojstra Tintorja ter je bil že obsojen na 20-letno ječo, katero dosedeva v Mitrovici. Ko so ga pripeljali v sodno dvorano ter je šel mimo Čaruge, je le-tega objel in ga pogladil po laseh. Nadalje nežnosti je predsednik s strogo besedo prekinil. Mijić je zaslišan o napadu na železniško drezino. V svoji izpovedi očividno skuša razbremeniti Čarugo in obremeniti Prpića Velikega.

Na razpravi 28. t. m. ni bilo sprva navzočega nobenega izmed zagovornikov razen Čaruginega, dr. Bujherja. Lovili so jih skupaj po celem sodišču, nakar se je zasliševanje prič nadaljevalo.

V popoldanski razpravi so Čarugi prečitali ovadbo državnega pravdnika v Zagrebu zaradi dvakratnega roparskega umora pri Oborovu, izvršenega dne 19. septembra 1919. Čaruga se je nasmejal in rekel: »Oprostite, gospod svetnik, toda jaz sem bil tedaj v ječi v Mitrovici.«

Kasneje so dognali, da je bil tedaj Čaruga res še v mitroviški kaznilnici, iz katere je še-le kasneje ušel.

Naznanila

Družabni klub priredi za binkoštne praznike izlet v Postojno in si ogleda slovito postonjsko jamo. Sestanek, spored in odhod iz Ljubljane se objavi pravočasno v Slovencu. Skušalo se bo dobiti polovično železniško vožnjo do Rakeka. Vsak naj si preskrbi v ta namen potni list ali legitimacijo s fotografijo ter člansko legitimacijo Planinskega društva. Brezplačno dovoljenje za prekoračenje državne meje odnosno vizum preskrbi Družabni klub vsem udeležencem, v kolikor bo to ob tej priliki mogoče. Pismene prijave z znamko za odgovor sprejema ter daje informacije do srede, dne 4. junija odbor Družabnega kluba, Miklošičeva cesta 5 Akademski dom in sicer dnevno od 18 do 19 popoldne. — Predsednik.

Ogled umetnostnih spomenikov. Umetnostnozgodovinsko društvo priredi v nedeljo, dne 1. junija, celodnevni izlet v Crngrob in na Suho pod vodstvom konservatorja drja F. Steleta. Odhod z glavnega kolodvora ob 6.40 zjutraj, cilj postaja Bitnje. Kosilo bo v Škofji Loki. Izleta se lahko udeleže člani in prijatelji društva.

Strokovna zveza javnih nameščencev vabi vse svoje člane zveze, da se udeleže pozdravnega večera, ki se vrši danes v Rokodelskem domu, na vrtu. Pričetek ob 20. uri. — Obenem se opozarjajo vsi člani posmrtnega fonda naše zveze, da je bila po umrlem članu izplačana posmrtnina, zato naj se sigurno odzovejo plačilnemu vabilu, katero prejmejo prihodnje dni, vsaj do 10. junija 1924.
Odbor.

Po končanih strelskih tekmah dne 15. junija 1924 se vrši ustanovni občni zbor »Lovske zadruge« v Ljubljani r. z. z o. z. ob 18. uri v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru. Dnevni red: 1. Pozdrav predsedujočega; 2. Pomen in smoter zadruge; 3. Pravila; 4. Volitve načelstva in nadzorstva; 5. Samostojni predlogi, ki jih je poslati do vštetega 8. junija t. l. »Slovenskemu lovskemu društvu« v Ljubljani; 6. Slučajnosti.

Društvo policijskih nameščencev ima v soboto, dne 31. maja ob 19. v salonu hotela »Lloyd« širšo odborovo sejo. Ker je dnevni red zelo važen, se vabijo tudi upokojeni tovariši-člani.

Javno predavanje priredi društvo slušateljev fil. fakultete v nedeljo, dne 1. junija ob 10 dopoldne v zbornični dvorani univerze. Predava Marij Kogoj o »Vzajemnosti evropskih kultur« mesto časopisnega odgovora g. dr. Lajovicu. — DSFF.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana opozarja svoje člane na V. redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 31. maja 1924 ob 16. uri (štirih) popoldne v dvorani Mestnega magistrata z običajnim dnevnim redom.

Vojaški koncert se vrši nocoj na vrtu hotela Strukelj. Vstop prost.

Ustanovljeno 1842.
Najstarejša pleskarska in črkoslikarska tvrdka v Sloveniji
Brata EBERL nasledniki
Martinc, Černe & Co
družba z o. z.
LJUBLJANA, Igriška ulica 6
(poleg dramskega gledališča).
Prevzema pleskanje stavb, pohištva, centralnih peči, železnih konstrukcij itd. Črkoslikarstvo na steklo, zid, les, pločevino itd.

Prosveta.

pr *IV. koncert jugoslovanske komorne glasbe* se vrši v ponedeljek, dne 2. junija ob 8 zvečer v Filharmonični dvorani. Spored koncerta tvori cela vrsta umetnih samospevov najboljših sodobnih srbskih komponistov. Na programu so zastopani Stevo Hristič, Petar Konjevič, Kosta Manojlovič in Miloje Milojevič. Poslednji tudi s 4 svojimi klavirskimi deli, ki so izšla v tisku v Parizu in ki jih igra gospod Janko Ravnik. Drugi del sporeda pa tvorijo čudovito lepe in globoko občutene srbske narodne pesmi v Konjevičevi priredbi za en glas in klavir. Kot solista nastopita: sopranistka gdč. Milica Prica, ki je nastopila tudi že v naši operi in pa Julij Betetto, ki je brez dvoma najodličnejši interpret naših samospevov. Koncert je namenjen v prvi vrsti abonentom, ki imajo že tudi vse sedeže, v razprodaji pa so še stojišča proti navadni ceni.

pr *Zbornik znanstvenih razprav. Izdaja profesorski zbor juridične fakultete, III. letnik 1923-24. V Ljubljani 1924. Založba juridične fakultete. Cena 50 dinarjev. Natisnila tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.* Pravkar je izšel III. letnik »Zbornika znanstvenih razprav«, obsegajoč 249 strani s sledečimi velezanimivimi razpravami: 1. Univ. prof. dr Metod Dolenc: »Pravosodstvo cisterciensko

opatije v Kostanjevici in jezuitske rezidence v Pleterju od konca 16. do konca 18. stoletja.« 2. Univ. prof. Mihail Jasinski: »Kada i na koji način je bio sastavljen kastavski statut?« 3. Univ. prof. dr. Stanko Lapajne: »Kaj je in kaj ni meddržavno zasebno pravo?« 4. Univ. prof. dr. Aleksander Bilinović: »Pojem statike« in »dinamike« v narodnogospodarski vedi«. 5. Univ. prof. dr. Mirko Kosić: »Novi tipični pokušaji konstituisanja sociologije.« 6. Univ. prof. dr. Gjorgje Tasić: »Da li država može činiti protipravne radnje?« — Opozarjamo vse naobražence, osobito pa naše pravnike na to publikacijo, ki se naroča pri dekanatu juridične fakultete v Ljubljani. Ondi sta tudi še v založbi prva dva letnika Zbornika znanstvenih razprav, ki prinašata prvi na 19, drugi pa na 12 tiskovnih polah vsega skupaj 14 znanstvenih razprav iz pravnozgodovinske, civilnoprave, državnopravne in narodnogospodarske stroke. Kdor naroči vse tri letnike hkrati, jih dobi za skupno ceno 100 Din. Znesek naj se vpošlje s poštnino vred vnaprej. V založbi juridične fakultete je izšel tudi učbenik prof. dr. Milana Škerlja »Menično pravo«. Broširan izvod te knjige stane 35 dinarjev.

pr *Predaprobacijo* je podelilo ministrtvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, za »Slovensko čitanko za obrtne nadaljevalne šole«, ki jo je sestavil profesor H. Podkrajšek. Knjiga izide še pred začetkom prihodnjega šolskega leta, kar naj služi v vednost vsem, ki se zanimajo za ta potrebni učni pripomoček.

Narodno gledišče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

31. maja, sobota: Izgubljene duše. Red E.
1. junija, nedelja: Paglavka. Izven.
2. maja, pondeljek: Kamela skozi uho šivanke. Red F.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

31. maja, sobota: Carjeva nevesta. Red C.
1. junija, nedelja: Manon Lescaut, ljudska predstava. Izven.
2. junija, pondeljek: zaprto.

Puccinijeva opera »Manon Lescaut« kot ljudska predstava. V nedeljo, dne 1. junija se poje v opernem gledališču Puccinijeva opera »Manon Lescaut« in sicer kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Vlogo Lesco poje gdčna Zikova, njenega brata g. Cvejić, dijaka g. Šimenc, generalnega blagajnika g. Zupan, manjše vloge imajo gdč. Stillgojeva ter gg. Banovec, Mohorič, Šubelj, Bogojević, Finkov in Perko. Začetek te predstave je točno ob pol 8. — Isti večer se igra v drami francoska veseloigra »Paglavka« s Putjato in Nablotsko v glavnih vlogah. Ta veseloigra je pri premijeri dosegla popolen uspeh, ker je velezabavna pa tudi precej duhovita.

Turistika in sport.

Sportverein (Beljak) : Ilirija. V nedeljo, dne 1. junija igra SK Ilirija nogometno tekmo s koroškim prvakom Sportvereinom iz Beljaka. SV se nahaja letos v jako dobri formi in ima najboljše izglede, da vnovič doseže prvenstvo v koroškem nogometnem savezu. Dosegel je razen tega letos nekaj lepih rezultatov proti graškim in dunajskim klubom. Ilirija se bo morala torej pripraviti na trdo borbo. Zadnje srečanje med Ilirijo in SV jeseni 1923 v Beljaku je končalo z 2 : 1 v prid SV. — Tekma se prične ob 17.30, predprodaja vstopnic v trg. J. Gorec. Cene: sedeži Din 20.—, stojišča Din 12.—, dijaške in članske stopnice Din 8, vstopnice za nedoletne do 14 let Din 3.—. Znižane karte za dijake, redno članstvo in vojake se izdaja samo v predprodaji, mladinske karte samo pri dnevni blagajni. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

Vsem turistom v vednost! Kamniška koča na Kamniškem sedlu se otvori v soboto, dne 31. maja t. l. — Preskrbljena je z dobro jedjo, pijačo ter fotografičnimi razglednicami. Pot do vrha je prosta snega, le ob stenah Brane in Planjave se nahajajo še snežišča. — Osrednji odbor SPD.

Cuznarjeva koča pri Peričniku se otvori v nedeljo dne 1. junija. Oskrbljena bo z mrzlimi jedili in pijačo po zmernih cenah.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Učenca sprejmem takoj v starosti 16—18 let. Anton MARČIČ, usnjar v Slov. Bistrici. Učna doba 3 leta; za hrano in obleko poskrbljeno.

Sprejmem VAJENCA za pekovsko obrt z dobrim šolskim spričevalom. Naslov pove upravništvo «Slovenca« pod štev. 3091.

Vajenca za čevlj. obrt sprejme Mart. GORJANC, čevlj. mojster v Krojaški ulici št. 4, Ljubljana

Uradn. aspiranta sprejme Mestna hranilnica v Ptuju. Pogoji: 1. neomadeževana preteklost; 2 popolno zdravje; 3. absolvent trgovske akademije z najmanj dobrim ali absolvent dvorazredne trgovske šole z najmanj prav dobrim uspehom. Adjutum v 1. službenem letu po dogovoru. Prošnje do najkasneje 20. junija t. l. na ravnateljstvo MESTNE HRANILNICE v PTUJU. 3120

Tovarna cementa Zidanimost!

Z današnjim dnem Vam radevolje potrjujemo, da smo s cementom, ki ste ga dobavili za stavbo našega novega šolskega poslopja, prav zadovoljne.

Vporabljal se je za navadna betonska dela, kakor tudi za železobetonske stropove in stopnice in nam je čast pohvaliti Vašo tvrdko tudi za točno postrežbo.

Vodstvo zasebne dekliške šole šolskih sester, Celje.

Celje, 24. V. 1924. Za zavod: S. Justina Zmazek l. r.

Dvoje trgovskih, starih, dobro ohranjenih »ROLET« za izložbeno okno in za vrata, najmanjše vrste, kupim. Ponudbe s ceno na upravo pod «ROLO štev. 3122.«

K boljši družini želi priti inteligentna gospodična, ki ima veselje do otrok, kuhinje in gospodinjstva. Gre tudi za samostojno gospodinjo. — Ponudbe pod «Samostojna 3138« na upravo

Brusimo v Celju britve, škarje, nože itd. — Nova električna brusarna. - Prešernova ulica št. 19.

PRVOVRSTNO **MORSKO TRAVO** SUPERIEURE nudi najceneje «FRUCTUS«, Tabor 2.

Sprejemam dame in gospodične v praktičen pouk v svrho priučenja za lastno rabo samostojno izvrševati vsakovrstne modne KLOBUKE. - S 1. junijem tudi večerni tečaji. — Konc. učni tečaji za modno obrt in modni salon A. VIVOD - MOZETIČ, Ljubljana, Pred Školijo 21/II.

SENOŽET na BLATU, občina VIČ, na sodni dražbi naprodaj. - Meri 9490 m², izklicna cena 37.500 Din. Dražbeni pogoji pri sodišču v Ljubljani, soba št. 37. Dražba 9. junija ob 3. popoldne na licu mesta.

Landauer (Herrschaftswagen), eleganten, ceno naprodaj. Vprašati je v trgovini MUZIKALIJ, Mestni trg štev. 3. 3067

PRODAJAM **DRVA ZA KURJAVO** (odrezki od žage in parket) in žaganje od trdega lesa — dokler traja zaloga — po :-: znižani ceni. :-:

Kupujem okrogel LES (hlode) za žago od vseh vrst listnatega drevja, posebno hrast in bukev, vedno vsako množino po najvišjih cenah. Ozira se le na ponudbe z navedbo cene, množine in kvalitete franko vagon nakladalna postaja. — IVAN ŠIŠKA, tov. parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica štev. 4. 3052

Velika in okusna izbira letnih oblek in bluz pri tvrdki **F. & M. Rozman** Ljubljana, Židovska ul. 4. Cene nizke!

Prodam dobro ohranjen LONČEN ŠTEDILNIK Ogleda se: Stari trg 22/I.

KUPIM VSAKO MNOŽINO **HRASTOVIH PRAGOV** 2.20 m dolžine, 16/24—28. Takojšnja dobava. — Najnižje ponudbe na upravo «Slovenca« pod štev. 3102.

Stavbeno parcelo za enodružinsko hišo na peščeni zemlji v Ljubljani, kupim. - Ponudbe pod «Zagreb štev. 3053« na upravo lista.

RESNICA JE IN OSTANE, da napravi najceneje in po najnovejšem kroju **OBLEKO** je ANTE PREZELJ, krojač, Gosposvetska cesta 16. 3026

Staro železo kovano in lito, KUPUJE po najvišjih dnevnih cenah v celih vagonih CENTRALNA NAKUPOVALNICA STAREGA ŽELEZA, LJUBLJANA, Gosposvetska cesta štev. 1.

Košnjo na Ižanski cesti ceno prodam. - Naslov v upravi pod št. 3109.

Kegljišče dobro ohranjeno, zeleno pleskano, s steklom obloženo, in več hrastovih HLODOV PRODA Tovarna verig d. d. Lesce pri Bledu. 3077

Košnjo seno in deteljo - ODDAM. - MATJAN, Zgornja Šiška 57.

Industrijsko podjetje z lepo bodočnostjo, brez konkurence, na zelo prometnem kraju Slovenije, ob železnici, naprodaj za 400.000 Din. — Informacije daje «Urad za pospeševanje obrti Celje«.

Prodaja lesa.

Iz gozdov mesta Kočevja se ponudbenim potom proda približno 500 stoječih JELK in SMREK v doprsnem premeru od 40 cm naprej.

Pismene ponudbe je vložiti

do 7. junija t. l. ob pol 12. uri dop.

v podpisanem uradu.

Kavcije je položiti v gotovini 12.500 Din.

Pogoji predaje se dobijo med uradnimi urami od 8. do pol 12. ure dopoldne proti plačilu 25 Din v prepisu ali pa se pogoji lahko isti čas vpogledajo v podpisanem uradu.

Premoženjska uprava mesta Kočevja, dne 25. maja 1924.

Prvovrsten **laneni firnež** in Najfinejše **laneno olje** izdeluje **tovarna ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.** Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji. Telefon interurban: KRANJ 29. Na zahtevo se pošljejo vzorci.

Naznanilo. Novo zastopstvo pive v Ljubljani.

S tem naznanjam, da sem otvoril v Ljubljani Sv. Petra cesta 85 zastopstvo Goetz-ove pive iz Maribora. Proizvajam izvrstno marčno pivo in prvovrstno črno pivo znamke »Boks«, ki je zelo priljubljeno v športnih krogih. Dobi se v steklenicah in sodčkih franko postaja. Cenjene restavraterje, pivnice in gostilničarje prosim, da se obračajo na mojega glavnega zastopnika Tineta Jakše v Ljubljani, Sv. Petra cesta 85, (gostilna pri Jernejčku) dvorišče. — Se priporočam

Tomaž Goetz, lastnik pivovarne v Mariboru.

James Oliver Curwood: 31

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Dalje.)

Trikrat sta se že bila napadla ta dan. Poteptan sneg okoli njih je bil ves rdeč od krvi. In ta duh krvi je prijetno drezal Kazana in volkuljo Sivko v nos, ki sta ga požrešno udihavala. Čudni glasovi so prihajali iz njih žrel in lizala sta si čeljusti.

Oba borca sta si stala nasproti s povešenim rogovjem. Stari jelen si še ni pridobil zmage. Pomagali so mu njegova bojna umetnost, njegova večja teža, večja moč in ogromno rogovje. Mlajši pa je bil vsled svoje mladosti bolj vstrajen in ni tako silno sopihal kot stari.

Potem pa, kakor bi bil neviden duh dal znamenje, sta se obe živali umaknili v areni nazaj, da pridobite na prostoru, in boj se je spet pričel.

Osemnajst sto funtov mesa in kosti starega jelena se je bliskoma zaletelo proti mlademu nasprotniku, ki se je ravnotako nagnil in dvajsetič je udarilo rogovje ob rogovje. Na pol milje razdalje bi bilo mogoče čuti udarec in prasket.

Med tem ko so moči starega samca vidno pojemale, je manjši napadal z vedno večjo živahnostjo. Razumel je, da se boj bliža koncu in podvojil je svoj trud.

Kazan in volkulja Sivka sta nenadoma začula oster prasket, kakor bi kdo prelomil palico na kolenu. Bilo je meseca februarja, to se pravi čas, ko začenja rogati divjačini odpadati rogovje. To je odločilo zmago.

Del ogromnega vejevja starega samca se je odlomil od črepinje in padel v okrvavljeno areno. Trenutek pozneje mu je mlajši porinil kot bodalo ostri rog svojega rogovja štiri palce globoko v ramo. Starejšemu je upadel pogum, izgubil je up na zmago. Začel se je umikati korak za korakom, med tem ko ga je zmagalec neprestano napadal in mu vbadal v vrat in rame, odkoder so začeli teči curki krvi.

Slednjič se je oprostil in v trojnem diru je zbežal v gozd. Mlajši je gledal za njim, a ga ni zasledoval. Par trenutkov je stresal glavo in težko sopihal z razširjenimi nosnicami. Nato se je pa vrnil k samicam in mladiču, ki se ves čas niso niti ganili.

Kazan in volkulja Sivka se v svojem silnem razburjenju nista brigala za zmagalca in njegovo družino. Iz svojega skrivališča sta videla okrvavljeno meso in nevzdržljiva želja se ju je polastila, okusiti ga. Umaknila sta se in šla na krvavo sled, ki jo je stari jelen zapustil za seboj.

Kazana je lakota tako pekla po črevesih, da je pozabil na volkuljo Sivko in zdirjal naprej po sledi. Ogenj se mu je pretakal po žilah, oči so mu žarele in iz gobca so se mu cedile sline.

Toda Sivka ga ni rabila za vodnika. Nos je tiščala k tlom in tekla tako naglo za Kazanom, kot bi njene oči videle.

Čez pol milje sta dohitela starega samca. Ustavil se je tu za skupino balzamovcev in stal tu nepremično sredi mlake krvi, ki se je razširjala okoli njega v snegu.

Boki so se mu od sopihanja naglo dvigali. Njegova mogočna glava, ki je izgledala prav čudno z enim samim rogom, je bila skloniena. Nozdrvi so mu krvavele. Toda kljub njegovi utrujenosti je bil še silen in v tem položaju bi se ga tolpa volkov ne upala lotiti.

Toda Kazan ni čakal. Z divjim renčanjem ga je naskočil in zasadil svoje zobe v debelo kožo vratu velikana. Nato je padel na tla in se umaknil za kakih dvajset korakov, da takoj ponovi napad.

To pot se je pa posrečilo staremu jelenu prestreči ga na njegov edini ploščati rog, zavihtel ga je visoko v zrak in ga vrgel na pol mrtvega daleč proč.

Toda volkulja Sivka je že prišla na pomoč. Priplazila se je bila od zadaj in vkljub njeni slepoti se ji je posrečilo zagrabiti z zobmi, ostrimi kot nož, mišico ene zadnjih nog neprijatelja.

Velikan se je stresal, da bi se je otresel, toda držala ga je krepko. Med tem časom ga je pa spet Kazan naskočil od strani in ko se jih je slednjič stari borec otresel, je moral priznati, da je bil premagan tudi v tej drugi bitki in moral je spet bežati.

Kazan in Sivka, ki nista hotela znova po nepotrebnem napasti, sta mu sledila. Komaj se je vlekel naprej. Iz raztrganega boka in iz vratu mu je tekla kri. Strašno je šepal na levo nogo, na kateri mu je Sivka pregrizla mišico.

Čez četrt ure se je spet ustavil. Komaj je dvignil svojo težko glavo in pogledal okoli sebe. Potem jo je spet povesil. Ni bil več ponosni gospodar brezmejnih pustinj, nepremagan celih dvajset let. Ponos je izginil iz njegovih motnih oči.

Njegovo dihanje je bilo samo še šumno in presekano hropenje. Rog mladega jelena mu je bil prodrl do pljuč. Izkušen lovec bi bil to takoj spoznal in tudi volkulja Sivka je to vedela. V družbi Kazana je začela hoditi okoli bivšega wildskega kralja, pričakujoč trenutek, da se zgrudi.

Toda to ni šlo tako hitro. Več kot dvajsetkrat sta ga že obkrožila. V sredi tega kroga se je pa starec vrtel okoli samega sebe in zasledoval z očmi obe živali.

Cirkus je trajal opoldne še vedno. Dvestokrat sta Kazan in Sivka obhodila svoj krog, ki je bil že globoko izhojen od osmih volčjih nog in se svetil v žarkih zahajajočega solnca, med tem, ko je stari jelen krvavel, krvavel neprestano... Tako se je končavala ena tragična stran wildskega življenja, nepoznana, kot toliko drugih, boj, v katerem je moral slabejši poginiti, da podaljša življenje močnejšega.

Slednjič pa je prišla ura, ko se v sredi mrtvaškega kroga stari jelen ni več obračal za Kazanom in Sivko. Ta dva sta razumela, da je konec blizu in nista več nadaljevala tekanja v krogu. Zapustila sta poteptani sneg, se malo umaknila in se potuhnila pod nizko smreko ter čakala.

Še dolgo je premagani velikan stal kot pribit na mestu, nato se je zgrudil na kolena in slednjič se je hripavo hropé zrušil na tla.

Kazan in Sivka sta spet začela hoditi po krogu, a ga vedno bolj zoževala, tako da sta se polagoma bližala svoji žrtvi. Ko sta že bila čisto blizu, se je starec še enkrat, a zaman dvignil. Spet se je zgrudil na tla...

Tu se je pa volkulja Sivka vsedla na njegov zadek in zatulila v zmrzlo pustinjo, kjer je razsajala lakota, divji klic zmage.

Za njo in za Kazana so bili dnevi lakote končani.

(Dalje sledi.)

Žalostnega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadobudni sin in brat

Ivan Albreht

danes dne 29. maja v cvetu zorne mladosti, star 13 let, previden s sv. zakramenti, preminul v Gospodu.

Pogreb ljubljenega bo v soboto dne 31. maja ob 5 uri popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče v Hotedršici.

Hotedršica, dne 30. maja 1924.

MARIJA, mati. — **JOŽEF,** brat. — Žalujoči rodbini **Albreht** in **Plečnik.**

TRBOVELJSKI
PREMOG in DRVA
dobavlja Družba «ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. - Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

DETELJA in TRAVA
za košnjo, se bo prodajala v nedeljo 1. jun. ob 4 uri pop. Zbirališče pri gostilni Fortuna na Vodnikovi cesti. 3134

ZA BIRMANCE!
Lepa darila
dobe BOTRI in BOTRICE najceneje v veliki izbiri pri najstarejši ljubljanski tvrdki
LUD. ČERNE
trgovina UR in ZLATNINE Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Za žejo
so najboljši pravi Marsnerovi šumeči limonadni bonboni
Dobilo se povsod.
Grosistom popust.
Glavna zaloga:
Josip Vitek,
Ljubljana
Krekov trg 8.

UGODNO NAPRODAJ nova
ENODRUŽINSKA HIŠA
v Novem Vodmatu, 3 sobe, kuhinja, pritikl., lep ograjen vrt, elektrika, vodovod. Takojšnja vselitev. Poizve se pri **županstvu v MOSTAH.**

Pozor! Pohištvo Pozor!
PO ZNIŽANI CENI se prodaja: **moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize** amerikanskega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila. — **ANDREJ KREGAR,** strojno mizarstvo, **Vižmarje** — Št. Vid nad Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

POZOR! POZOR!
Nadaljevanje
prostovoljne javne dražbe,
se vrši dne **2. in 3. junija.** Razprodaja se vsakovrstno moško in žensko blago, izgotovljene obleke za gospode in najmodernejše obleke in kostume za dame. — Nadalje **stelaže, pulte, mize** in popolnoma **nov šivalni STROJ** znamke «SINGER«.
Vse blago se lahko ogleda v konfekcijski trgovini
BRATA BRUNSKOLE,
LJUBLJANA, Židovska ulica štev. 5.

OBČINSKI ODBOR OBČINE ŠENT VID NAD LJUBLJANO naznanja žalostno vest, da je njegov nadvse delaven in požrtvovalen član, gospod

Albert Vodnik

občinski odbornik, gostilničar in posestnik v Podutiku

danes dne 29. maja, po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti preminul.

Pogreb preblagega pokojnika se vrši v soboto dne 31. maja ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti, Podutik št. 25, na farno pokopališče Šent Vid nad Ljubljano.

Blag mu spomin!

Št. Vid nad Ljubljano, 29. maja 1924.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljeni soprog, sin, bratranec, svak in stric, gospod

Miroslav Leopold

strojevodja juž. žel.

danes v petek, 30. maja ob pol 6. uri izdihnil svojo zlato dušo. — Pogreb ljubljenega bo v nedeljo ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Resljeva cesta št. 27, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 30. maja 1924.

Žalujoča SOPROGA — MAMA — ter vsi ostali SORODNIKI.

Inserirajte v »Slovencu«!

Priporočamo tvrdko
Josip Petelinc
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.
NA VELIKO IN MALO.

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo.
Pisarna v Ljub[illegible] Tržaška c. 2. - Tehnično vodstvo po oblastveno avtori[illegible] gradbenem inženirju. - Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženirsko stroko spadajoče dela.
Delo solidno. Cene konkurenčne

Stavbene potrebščine,
linolej, asfaltovanja, ksilolitna tlakovanja. — Specijalna sredstva za **izolacijo proti vlagi,** izsušitev vlažnega zidovja, proti hišni in lesni gobi. - **Mavčne plošče. - Strešna lepenka, ruberoid, lesni cement, katran, karbolinej, asfalt, bitumen, mavec** itd. itd.
Ljubljanska komercijalna družba,
LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 18.

KLAVIRJE
in HARMONIJE na obroke: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za bleh- in štrajh-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. **ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3 (pri magistratu).** Najsposob. tvrdka Jugoslavije.

Miši, podgane, stenice in ščurki
morajo poginiti, ako uporabljate naša preizkušena sredstva; proti mi im in podganam Din 7·50, za ščurke D 10 za stenice Din 10, za molje 6 Din, proti mrčesu 3 in 7·50 Din mast proti ušem 5 Din, mast proti ušem v obleki 7·50 Din, proti mravljam 7·50 Din. Rotor za čiščenje madežev 7 Din
Pošilja po povzetju.
»Aries« kem. laboratorij, M. Jünker, Zagreb 39, Petrinjska ulica 3/III.

K. WIDMAYER
pri »Solncu«
ZA VODO. — Priporočam: Raznovrstno perilo, svilnate in druge robce, šerpe. Manufakturno blago, oblekce, predpasnike. Vso opravo za novorojenčke. Maje in nogavice domač. izdelka. Venčke in šopke za neveste in birmanke. Kovtri. **Abtahi** (peče). Na debelo popust!

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.
General. zastopstvo za kraljevino SHS;
Zagreb
Trg I. štev. 17.
Redni potniški promet:
Hamburg—Cherbourg—Southampton v **Novi Jork in Kanado**
Cherbourg—Liverpool—Southampton v **Južno Ameriko**
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.
Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 4 posteljami
Udobnost — Sigurnost — Brzina
Podzastopstva:
Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.
Brzojavni naslov za vsa gornja podzastopstva „ROYMAILPAC".
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gružu.
Naslov za brzojavke; Prometna banka.
Dopisovanje v vseh jezikih.

Danes je preminul v 74. letu svoje starosti gospod

Ph. Mr. Friderik Baccarcich

bivši lekarnar v Postojni

Pogreb dragega pokojnika se vrši v soboto dne 31. maja ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Ivan Murnikova ulica št. 18 (na Mirju), na pokopališče pri Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 30. maja 1924.

Žalujoči ostali.

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani javlja pretresljivo vest, da je njen velezaslužni predsednik, gospod

Vinko Majdič

veleindustrijalec, imetnik reda Svetega Save III. razreda itd.

včeraj dne 29. maja t. l. ob 3. uri popoldne prerano legel k večnemu počitku.

Pogreb se vrši 31. t. m. ob 18. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Kranju.

Blagopokojnik je bil med ustanovitelji naše organizacije ter ji je načeloval od njenega početka. Neumorno in požrtvovalno je deloval za napredek in procvit našega narodnega gospodarstva. — Slava njegovemu spominu!

Ljubljana, dne 30. maja 1924.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Franc Kremžar v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.